

Марија Емилија Кукубајска

**ИНТЕ(Р)Грации
на ИСТОРИ-ЈАта**

ЕМАРИ
Штип, 2013

Марија Емилија Кукубајска

**ИНТЕ(Р)Грации
на ИСТОРИ-ЈАта**

Издавач

ЕМАРИ Институт - Штип
“Партизанска“ 26

За издавачот

Д-р Марија Емилија Кукубајска, претседател

Директор, ЕМАРИ институт

М-р Александар Донски

Директор, ЕМАРИ Клуб Штип

Компјутерска обработка

М-р Маријана Кротева,

Наслови на оригиналите

Временија и Неоткрит

Марија Кукубајска

Македонска Книга – Скопје 1973

и

Јаглен и Дијамант

Марија Кукубајска

НИК Наша Книга – Скопје 1975

Печатница

ИДЕАЛ-ГРАФИКА, Штип

ISBN-13 978-9989-2935-9-7

НУБ – Скопје

ПРЕДГОВОР

НАЗАД КОН ИДНИНАТА

Пред 40 години Гане Тодоровски беше претседател на жири комисијата на Струшките вечери на поезијата за наградата Млада Струга. Поетите од мојата генерација или замолчуваа или завидуваа на неговата препорака: *Читајте ја книгата Временија и Неоткрит, не затоа што е заслужено наградена за најдобра дебитантска поетска збирка на годината во Југославија, ами затоа што таа книга во суштина ја наградува и самата македонската поезија со вредности на рамниште на необичните таленти од модерното доба, како Хљебников или Камингс.*

Наградата ја добив кога имав 23 години, после моите студии во Германија и пред студиите во САД, во период кога интензивно ги истражував науките, културите, литературите, лингвистиката, религиите и филозофиите на светот, содржини кои се одразија и во таа книга, како и во следната (и двете објавени во ова издание). Уште тогаш се прашував по што може песокот на нашите ниви покрај Брегалница да биде поразличен од песокот на месечината (песната за Аполо 13), и бев восхитена како *магесно* природата од јаглен создава дијамант. И тогаш веќе бев уверена дека како и нечистиот и кршлив јаглен во природата така и човекот може да се трансформира, да се култивира во духовно и физички квалитетен идентитет и интегритет. И тоа го *размислував* во песните. Некои критичари се воздржуваа да ги коментираат моите поетски содржини сметајќи дека тие се или премногу мисловни, “херметички“ затворени и симболично непробивни, други пак, похрабри и поупатени - беа заинтригирани да ја истражуваат оригиналноста и интердисциплинарноста на идеите во нив. Уште пред моите студии и работа во Африка, Америка и Европа, во гимназиските години, ги истражував образовните и културни наследства и современи движења во светот, содржини кои се рефлектираат и во двете книги објавени во ова издание.

Разбрана или не, од образовани или од сеуште недоволно запознаени “уче(с)ници“ во книжевните движења во светот на 1970те години, продолжував да си ги објаснувам промените во културата, свесна дека не прифаќав да припаѓам на ниедна апстрактна, нео- марксистичка француска авангарда, секуларен прогресивизам, или атавистички материјалистички идеолошки светоглед врз мислата и уметноста. Географски сепак далеку од Западот, во источна Македонија, во Штип, и без интернет тогаш, ги совладував физичките граници со светот со помош

на книгите, списанијата и имагинацијата. Со акумулирање на знаењето сама си отвара врати за “натпревари“ со вредностите и стандардите на тогашниот “развиен“ свет. Во суштината на тоа само-надминување ме водеше мислата за како да бидеме подобри, во секоја наша дарба и творба, интелектуален или материјален производ, и како естетиката да се сфати како етика, убавината како добрина. Овие мисловни и практични истражувања во тој период резултираа во двете книги, напишани меѓу мојата 17-та и 22-ра година, кога се дооформувааше мојот интерес за етичките пораки во литературата, био-етика во литературата, која подоцна ја нареков “Екологијата на душата“. Извонредно позитивното влијание од родителите е хабитат кој овозможи облагородување на критериумите за фамилијарна среќа, која создаваше имунитет против девијантните идеи во литературата и културата на хипи-движењата, бит генерациите на поети и рок-ен-рол пораките за очај и протест.

И на таа возраст интензивно ги проучував, и дебатирав (со членовите на литературната дружина во гимназијата) противречностите и мутирањата на марксистичката филозофија во егзистенцијалистичка, а социо-културните идеологии од европската и американска левица во книжевни школи и движења, реформи и револуционерни промени кои се наметнуваа по западните либерални универзитети како . *прогресивна* мисла која еден ден ќе кулминира во литературен и општествен протест. Се активираа тогаш и пост-колонијалните литератури и се поставуваа основите за денешните промени во САД, Европа и светот.

Денес предавам модерна и пост-модерна американска и англиска литература, култура и цивилизација на универзитетот Гоце Делчев Штип и овие рани споредбени изучувања на западната и друга мисла денес се незастарена животна референца за пообјективна книжевна анализа и поетска транскрипција на современите содржини.

Мојата мисла не поттикнуваше на протест, и тогаш, во тој период на социјални и сексуални револуции, туку зборуваше за мир и љубов – и од библиски и од научно одржливи пропорции. Мислата ме инспирираше на развој - и во самото човеково битие и кај народите, веруваше во надминување на неусовршените форми и норми и потенцијали на човековиот ум и предизвици на таинствениот универзум, поставуваше прашања и одговори во песните...

Стиховите од двете книги се одраз и на мојат интуиција и на информираното набљудување на случувањата, теориите и праксата пласирани на универзитетите каде студирав. Во Германија (како подоцна и во Калифорнија) бев сведок на тогаш недоволно дефинирана но насилна мимикрија и метаморфоза меѓи интелектуално левите идеологии и нивната критична симбиозна со десничаркиот реализам и конзервативниот здрав разум. Нео-либерални сили на универзитетите во Европа и Америка, преку масите на млади интернационални лидери/студенти/професори инстигираа

на реформи на мислењето против капитализмот, додека комунизмот го поштедуваа како “свето политичко животно“. За жртвите на таа девијантна диоптрија пишував преку симболите на вечните судири меѓу злото и доброто, измамата и награда за неприфаќање на злочинот.

Во име на диверзитетот на слободата на творечката мисла во светските центри на образование и култура, бев сведок квази-слободарска субверзија на слободата, на анти-христијанскиот светоглед кој перфидно се заменуваше со ново-добски (new-age), пагански, псеудо-прогресивни, а хаотично регресивни борби за права на индивидуалното (а во суштина уште тогаш ново-тоталитарно општествено трансформирање). Колапсот на западните марксистичко-либерални вредности – во анти-вредности, разгневно галопираше во морална девалвација а се претставуваше како културолошко решение низ забавна атракција и сензација (лирика за рок и поп култура и суб-култура).

Незадоволената оригинална, органска потреба за слобода и напредок подоцна доведе и до успехот на Прашката пролет и до падот на Берлинскиот ѕид, но колку таа *пролет* и таквите *сидови* беа успешна афирмација во литературата е тема за политичари и политички филозофи. Еден од нив, Иван Свитак, ми предаваше филозофија и филм на универзитетот во Калифорнија, Чико, предупредуваше од голема измама против западот која му се подготвува однатре а се во име на толеранција и повисоко општествено добро.

Мојот книжевен нутриционизам и тогаш култивираше позитивна екологија, посветен да стекнува здрава мудрост и одговорно знаење, да размислува и чувствува што поквалитетно и по разумно, наспроти анти-рационалното, испревртено незадоволство кај модерното и пост-модерно книжевно чувство за несоодветност и изместеност.

Во раниот процес на книжевно созревање, уште како ученичка во осмо одделение, ги истражував корените од кои расне талентот за науки и уметности и книжевност. Напишав есеј за Асурбанипал, Хамураби и клинестите писма, по повод Меѓународниот ден на книгата, одбележан од библиотеката во Штип. Не ми беше значајна ниту првата награда, ниту прогласувањето за рекордно најначитана младинка во библиотеката Гоце Делчев, туку можноста самата, со наобразба непогрешно да ги минувам границите на мислата од Штип до секаде. По еден друг повод, поетска манифестација “Караманови средби“ во Радовиш, постарите поети се прашуваа како некое дете од Штип ја следи светската литература и наука и уметност и музика поорганизирано од повеќето стари членови на Друштвото на писателите на Македонија.

Овие дамнешни примери може да се посматраат и како индикативен предзнак за т.н. *ученост* во мојата поезија. Но факт е и дека мнозината поети тогаш се занимаваа со ограничени познавања, со рурални описи на природата или со соц-релистички славења на тоталитарните

централизирани режими и теории. Денешните генерации македонска младаина (и поетите меѓу неа) имаат неограничени можности дигитално, независно, преку интернет да се информираат и образуваат, усложнуваат или поедноставуваат во своите сознанија за светот. Но пред 40 години, како и секогаш пред тоа, преку книгата се збогатуваа пред се оние кои се определуваа да се усовршуваат преку упорна и напорна потрага по препознатливи извори на докажани стандарди во академските и уметнички, поетски, книжевни вредности. Ја наведувам неопходноста од еноормно знаење зашто за мене тоа беше банката на податоци од просторите и времињата на народите, од која си ги умножував и преиспитував погледите на реалноста и книжевноста.

Сложените прашања често не водат до лесни одговори иако големината на одговорите е во едноставноста на мислата. Така и мојата мисла, иако од почеток се напрегаше да биде едноставна, не лесно го сведуваше своето поетско искажување на *многу во малку* (Маклуан). Чувствував внатрешен императив дека и јас сум предодредена да давам *свој удел во таа дебата со светот на човековата мисла без граници*, која ја проучував како човечко битие а не ја чувствував како “женска, феминистичка поезија“. Од Карл Сеган до Стивен Хокинг, од квазари, пулсари, неутриноси, теории за космосот, истории и идеологии на културите од западот и истокот, од Тора, Коран, Кабала, Таоизам, Будизам, Хиндуизам, Шинтоизам, Анимизам, Маоизам, Исламизам, Марксизам, комунистичка интернационала, нов светски поредок, глобализам... и какви не правци, школи, методологии, концепти на еготистични професори, профети, поети, ум-етници, и одметници во нови религии, Бахаисти, Махериши Махеша јога, секуларисти (тогаш сеуште не екстремисти)... мојата книжевна мисла транспонираше идеи во поезија а чувства во анализа, со етички суштини засновани на религијата, а не на атеистички психоанализи и нивни неконтролирани кризи.

Наместо да се заборавам играјки “челик чамак“ или “дечко-девојка“ јас во моите детски и тинејџерски години на создавање на овие стихови чувствував сериозна потреба да ги преиспитувам внатрешните односи на личноста и на личните односи во фамилијата, во средината каде раснев, општите меѓучовечки односи за кои учев, односите меѓу различни етнички, етички, културни и политички интереси. Сериозни беа темите на моето рано формирање кои ќе ги препознаете во контекстот на асоцијации, симболи, метафори, фикција и на документарни факти.

Од денешна перспектива, после сите победи и загуби (најголемата – прераното заминување од овој свет на моја Емилија Прекрасна), после стотици илјади книги проучени и предавани (од градинка до универзитетско ниво), после сите сложени процеси на запознавање со фасцинации на светот и животот, доаѓам до заклучок дека она што било суштина на моите почетоци, вербата во квалитетот на карактерот, на

идентитетот кај човекот - остана да биде моја потреба и мисија и денес, на 63 годишна возраст.

Во ниедна земја каде студирав, живеел или работел, ниедна диктатура или слобода на мислење, продавана или предавана на либерални катедри - од Франција до "левиот" брег на Америка, и од Африка до Израел и Русија, ниту преку споменатите бит/хипи генерации (на кои не им припаднав) ниту преку нео-тоталитарните тенденции во "најразвиениот" свет денес (на кои не им дозволив да ме трансформираат и деформираат - не го контаминираат моето мото "да се биде подобар човек" при тоа да се учиме на мир и мудрост, во себе и меѓу себе и другите. И Мајка Тереза ја спознала вистината дека цел живот ќе градиме а некој сепак ќе ни руши и дека цел живот ќе љубиме а некој и за тоа ќе не мрази, сепак треба да градиме и да веруваме во доброто чиј врвен израз е љубовта. И сите ние, од култура до агрикултура и од техника во науката до техника на пишувањето, треба да настојваме да останеме верни на човековите универзални права и обврски: да бидеме подобри, а не спротивното, што за жал се случува со експоненцијална брзина.

Сметам дека моето најрано фамилијарно воспитување и развој и посветеност на знаењето и на моралните вредности - ја има поставено мојата основа за продлабочено размислување за светот. Тоа читателите ги допрело и преку книжевните пораки од мојата младост, како и подоцна: потреба за постојано расудување за она што е а што не е добро и одржливо, што е деструктивно, деконструктивно а што афирмација на вредностите во човекот. Од друга страна, тоа и тогаш и сега ги иритира негативците на овој светот, оние од гневните театри на бесмисленоста, но и од светот на само-љубивата книжевност, како и од уметноста на конкретно живеење. И во уметноста и во животот сметам дека треба да не се предаваме на загадувачката ерозија на човечноста во "екологијата на душата".

Од фамилијарните до сите надворешни влијанија: образованието и изложеноста на светски културни и уметнички наследства од најрани години за подготвуваа основата на духовното богатство. Моите родители беа примарниот фактор во тоа збогатување, ми ги зашто и тие восхитувачки веруваа во култивирање на човековата душа: од историја до наука и научна фантастика за позитивен футуризам, а не за власт на монструми, андоиди и зомби креатурите какви денес родителите им сервираат на децата преку видео игри кои ја обезвреднуваат човечноста а го форсираат злото. Така мојот позитивен светоглед од раната младост ме оспособуваше да правам разлики и конструктивен избор на идеите во светот на светската литература. И интуитивно и спознајно се учев да ги разликувам модерно сокриваните агенди и идеологи, утопии и илузии применувани и пропагирани и низ поезијата и низ поетиката и критиката за книжевноста и културата, иако тогаш немав ни полни 20 години.

Согледувајќи дека политиката неминовно ја менува и уметноста и фаворитизмот и вреднувањето на поетите, не само на државата, но – тоа останува да е закон на општествените сили и денес, од диктатурите на пролетаријатот до демократската диктатурата на Обама и муслиманските револуции, не само од Макијавели до Хитлер.

Уште тогаш во доцните 1960 и раните 1970ти години се интересирав да споредувам која е таа иманентна сила која левите ги регрутира во архетипски бунтовници кои во историјата стануваат на *лева нога* (и поети и писатели и глумци и политичари), кои се регрутираа во постојано незадоволни обвинители на другите, а бранители на сопственото его. И по тие прашања во овие песни доаѓав до заклучок дека “левите“ колку повеќе растеа во своето незадоволство и конфликт со себе и со човекот, толку пожестоко го негираа постоењето на Бог и неговата сеопшта суштина на бесконечност и вечност, иако “левите“ беа тие “литературни умови“ чија опсесија беше да постанат бесмртни, но не преку Бог туку преку имагинарни а овосветовни пантеони на славата. И на тој антагонизам и анти-теза на реалноста барав објаснување низ поетски јазик и си одговарав со форми на алтруизам, со верување во она општо добро, како и во посебното добро што е траен, и треба да е неменлив предмет на етиката, на *био-етиката на доброто*. Сфаќав и тогаш, како и денес, дека тоа универзално и индивидуално “добро“ не се постигнува преку релативистички и ревизионистички, утилитаристички, комерцијализирани адаптирања на она што е добро за себична и еднострана употреба. Во христијанскиот морал, во мојата вера - беше одговорот и тогаш, и сега, верата во сценаристот, режисерот, продуцентот, инвеститорот, сопственикот на се што е видливо и невидливо во вселената, и во нашата душа, менаџирано преку физичките и духовни закони на реалноста – а тоа е, за мене и за милијардите кои веруваат и знаат да размислуваат, тоа е Бог, Господарот на универзумот. Него кого барале да го спознаат сите народи на планетата, низ сите стадиуми на човековиот величествен, иако и често варварски по-грешен, развој.

Да, јас сум религиозен мислител, христијански ум, верник во срцето. И тоа е изразено во овие рани стихови, како и во денешните песни, есеи и научни истражувања за био-етиката во кулурата и за правата на изразување на сопственото верско убедување и одбрана на сопствената вера од дискриминација.

Како последица на атеизмот и секуларизмот (од романтичари во 19от век, до модернисти и други исти од 20от век), во годините кога ги пишував овие стихови (1960-70-ти) беше срамно учените да веруваат во Бог, зашто, наводно науката објаснувала дека човекот го заменува Бог, Бог е мртов, дека се е бесмислено во животот, и дека слободата треба да се најде себе си над рестрикции на религиите кои диктирале што е (не)реалност.

Јас и тогаш и денес - ја бранам својата опција: да верувам во моќта на доброто, наспроти наметнуваните лудости на Холивуд или суетата, корумпираноста, паранојата и пара-лагата од Вегас до Вашингтон. Ова со критичност го велам за САД каде се школував и живеев со години, зашто силно ја почитував и сакав онаа стара добра Америка која беше шампион на слободата и на човековиот напредок во се, иако таа земја сега “левите“ со уживање вршат уривање на највредните наследства. Но, и човекот и човештвото доаѓа до стадиум во кој слободата самата себе си почнува да се јаде (како Хронос децата времето?).

И тоа го обработував во книгите од пред 40 години, кога бев обележена како напреден ум кој сепак *не е нивни, комунистички активист*, не е партиски ученик. Како таква сметав дека ја разбираам историјата на идеите и идеологиите подобро од индоктринираните *нивни партиски младинци*.

Парадоксално бев држана на страна, да не припаѓам на оној соц-комунистички *мејнстрим* каде се готвеа листи за кој ќе е наградуван меѓу *прогресивните, марксистички сили* за да го интерпретира интерпретирањето на литературата и културата. Се не-нивно требаше да е на удар како *реакционерно*, колку и да беше напредно, или аван-гардно, свесно и информирано (и повеќе од што смеело или требало)

Но, и покрај таа тоталитаристички *неинклузивна клима*, имаше и извесен број свесни и квалитетни аналитичари на своето време и на младите таленти. Инаку како ќе бев избрана во 1972 година во македонската делегација да му го честитам роденденот на Тито, и како ќе добиев и прва и трета награда на републичкиот конкурс на Сојузот на студенти на Македонија, за најдобар есеј (за Гоце Делчев) и најдобра песна (исто за Гоце Делчев), вклучена во втората книга (или можеби затоа што конкурсот беше анонимен?). И – како ќе добиев стипендија за студии во Германија (1972) а не бев “нивни кадар“, како и потоа што добив стипендија за студии во САД (1975). Но, тогаш Фулбрајтовата комисија сепак преферираше да не си комунист (!) а денес тие услови се свртеа во спротивното: предност имаат левичари, либерали, прогресивци, глобалисти, Соросови кадри, Обамунисти... (?)

Зошто некои од книжевните критичари и мислители од тоа време (Драган Јеремиќ, Гане Тодоровски, Анте Поповски, Ацо Шопов, Радомир Ивановиќ или Михајло Апостолски), зад моите стихови препознаа млад творец кој, независно од марксистичките критичари на литературата тогаш, сама се издигнува, над идеологиите на времето? Каква е таа снага на знаење и талент која, и во еден свет на централизирана диктатура на идеолошката книжевна елита, ме издвои тогаш, како талент на генерацијата исклучителен по длабоката ерудиција и борец за етички пораки во литературата? И тогаш, и сега, ќе речам - снагата на мудроста и мирот, што го надминува разбирања – таа снага потекнува(ше) од инспирација која доаѓа од Бог.

Инспирацијата од божјите закони за она што е слобода (од грев) за она што е човеково право, и должност, засновани на библиски принципи (а не политичко, партиско институционализирано право), тоа беше онаа кохезивна мисловна сила која во мене создаваше, интегрираше сестран интерес да се зближам со луѓето и народите на светот, колку и со човечното во човекот. Да ги проучувам културите и да пишувам за нивните духовни наследства - за мене значеше да го развивам моето разбирање и разум, сензибилитет и прифаќање на различното од другите времиња и народи. Едновременно тоа не значеше младешко оддалечување, оттуѓување од свеста за сопствениот културен и верски идентитет како македонски и христијански интелект, како патриотски и патријархален продукт на традицијата. Напротив, тоа во моето тогаш младо кривко но сериозно битие водеше до нов степен на напредок преку интегрирање на светското знаење со познавањето и почитувањето на сознанијата за својот народ и култура. Оттаму во содржините ќе најдете песни за љубов кон родното Ново Село Штип како и песни за Рим на Нерон, Ахимза и Сатихаграха од Индија, или Море на Тишината од месечината.

Денес младината, во контекст на својата глобална комуникација и интернационализација на креативноста, многу полесно може да се збогатува со енормни знаења, но и многу полесно потпаѓа под непроверени, штетни влијанија кои лесно ја нарушуваат или поништуваат свеста за себе, за сопственото, а во име на квази толеранција и компромотирачка инклузивност на туѓото. Во мојот процес на интернационализација на погледите кон светот, литературата и културата, ниту тогаш, ниту денес, после децении “странствување“ - не дозволив тие генерички, псеудо-унифицирачки сили да ми ја избришат или инвалидизираат свеста за себе-почитување, во тоа спознавање – и на себе си и на другиот. Ниту *југословенството* ниту *глобализмот* како нова светска федерализација, ниту *противречниот интелектуализам* на атеизмот, не доведоа до сомневање во човековата чудесно прекрасна моќ за правилно рассудување за она што е квалитет, во животот како и во литературата, она што е “правилно“ како исправно, а не како политички коректно, рестриктивно, тоталитарно едноумие, насилно и особено парадоксално инсталирано денес токму во земјата на слободите, а од ново мутираните клонови на новата левичарска, секуларистичка литература во западните демократии.

Ваквите мои гледишта за слободата на изразување (но без хаотичен протест) се препознатливи низ песните без граници на идеологијата. Познато им е на некои поети и критичарите од тој период дека она што беше типично за моите стихови пред 40 години беше и заплашувачка иновација за соц-реалистите, за марксистичките апологети на модернизмот кој бладаше во апстракции и одбрана на бесмисленоста. Мојата поезија и поетика, беше уште поголема загатка кога ќе се споредеше со остатоците од *партизански поети*, зашто за нив таа беше едно сомнително

отстапување и издвојување - кон класичното но и кон научно-фантастичното, космичкото, додека за мене тоа беше: кон трајно стабилното и вредното. Можеби затоа што некои тривијални псеудо-љубовници на кавалот, пирејот или Париските квартави не знаеја да прават разлика меѓу книжевната диктатура на марксистичкиот пролетеријат кој се етаблираше како елитизам, и слободната мисла од друга страна(со секоја чест за оригиналните македонисти и космополити).

Иако гледаа во мене “елитно“ познавање на литературата, марксистичките поети и критичари не сакаа да ме гледаат меѓу нивната елита тогаш (дури и кога на Меѓународниот симпозиум на “Београдски књижевни сусрети“ на пример, мојот реферат за современите светски книжевни текови беше поздравен од другите учесници, а беше завидливо занемарен од еден македонски соц-реалистички член на МАНУ. Затоа, бог да му ја прости опиваната (освен опевана) душа на Гане Тодоровски, во манастирот Св. Пантелејмон во Скопје, кога во една дискусија за моите “широчини и длабочини“ се искажа, пред Бога: “Кога само би знаела што се носиш ти во твојата штитска, македонско-светска глава, оваа глутница на поети и критичари (хм) би требало да те носат како роса на дланка, да не ни испариш, зашто твоите огледи и огледала ќе и требаат, многу ќе и требаат на македонската поезија, и интелигенција.“ Тогаш Гане не беше пијан!

За Гане Тодоровски, како и за моите професори и колеги поети од САД, Европа и Африка, типичните јазични кованици и експерименти во применетата лингвистика низ овие две книги, предизвикуваа и интерес и чудење. Но, кај некого создаваа отпор, страв од новото, или деструктивна реакција, инстинкт да се задуши *не-нивното*, “*другото*“. Неологизмите, креативните кованици во јазикот денес масовно се адаптираат и адаптираат низ информациски и комуникациски, медиумски пораки, но тогаш, во 1970-те, тоа сепак се сметаше за *страно* интелектуално тело, дури и за некои ново-ковани интелектуалци на левицата кои си *ковеа* сопствени пост-модерни поетски, варијации на иновации но и - *рации* против слободата на изразот на не-нивните, а секако - во име на слободата и толеранцијата и промоцијата на новото. Јас тогаш, се чини сепак имав среќа. Добивав грантови и за светски конференции – каде се дознаваше за македонски теми (епот за Болен Дојчин), и добивав покани за југословенски натпревари и фестивали, ТВ и радио гостувања (во Лектира, ТВ Белград, ТВ Сараево, кај Душко Трифуновиќ, кај Гојко Џого) и вклучувања во светски енциклопедии (Англија, Италија, Индија, Словенија).

Дознав и за еден друг максимален цинизам: дека со моето заминување надвор од земјата, во потрага по здравје за мојата брилијантно умна, прекрасно доблесна ќерка Еми), најмногу задоволство искажувале оние кои без мене полесно и побрзо *освоиле* пазар за својата поетска стока. Ова подоцна го дознавав дури и од самите нив, низ саркастични,

препотентни забелешки дека, додека јас сум “уживала на Западот“ тие морале да кршат нокти на Балканот да се изкачеле на нивните “навидум привилегирани“ позиции.

Сепак се случи, и во тие околности, нечија храбост да ја препознава мојата творечка неуморност да се биде духовно осознаен, очовечен, посветен на човечно запознавање и толкување на светот како поле за културен натпревар меѓу умовите.

Наградата Млада Струга на СВП за “Временија и Неоткрит“ тогаш изрази подршка на новиот тренд во поезијата зашто со него почнаа да се опробуваат и подоцна успешните поетите од тогаш најновата македонска поетска генерација (Сандре Стојчевски, Катица Ќулафкова), повлијаени од нивните студии по македонистика, франкофонска и руска модерна поетика, поезија и идеологија.

Со моите две збирки поезија јас меѓу нив прва ги објавив истражувањата во лингвистиката (од Сосир, до Чомски и од Жак Дерида до Леотар), но јас останав и прва и последна меѓу нив која не се предадов на деконструктивизмот и апсурдот, апсурдот и во театрите и во духовните и душевни сцени и сценарија на поетската уметност. Во моите експерименти со мислата, јазикот, филозофијата и психологијата не дозволив да се порекне смисолот и суштината на вистината за реалноста гледана од библиски перспективи, додека наспроти тоа, за марксистичките и атеистички модернисти во литературата не постоеше вистина, туку лично поимање на стварноста, и не постоеше реалност, или нејзина апсолутна суштина и форма, туку нивна свест во која немаше место за бог, затоа не признаваа трајни, постојани категории, духовни принципи и норми.

Сепак, продолжив да истражувам со инструменти и системи на христијанскиот светоглед, иако изучував и извлекував и двозначни и трозначни корени во поимот и формата на еден збор/знак (пр. Идниноберачите, НеРонливи Римувања, Родозвучен јужнопис). Меѓутоа, едно и единствено значење кое секогаш остануваше константно во мојот поетски кодекс беше непроменливата суштина на Бог и неговите закони за Доброто како Убаво и за Убавото како Добро, за мудоста како љубов, радост, мир, трпение, верност, самоконтрола (низ плодовите на духот, доблести) и низ десетте закони за поведение на цивилизираното суштество, критериуми за екселенција на човековото битие создадено од Бог, едноставни и важечки вистини, колку и поезијата да е свој вид енигма.

Ќе го спонам одново Гане Тодоровски, зашто тој беше похрабар од другите, па забележа во стилот и методот на создавање на моите стихови - паралели со поезијата на Хљебников и Камингс. И тој, како и Димитар Митрев, Анте Поповски и Ацо Шопов и Саша Петров (со кого го преведовме Анте Поповски на српски) и Оливер Фрициери, Џон Китли,

Дејвид Игнатов, па и битникот Лоренс Ферлингети, во мојот исказ откриваа мисловни патувања низ времето и просторот со визионерство и сложеност но и со верба во човечноста... и во бог (веување што спиритуалистите од *новото доба* веќе ја мутираа).

Гане Тодоровски знаеше дека не сум член на Сојузот на комунистите и дека и припаѓам на една од најстарите македонски револуционерни фамилии посветени на слободата, правата и независноста на македонскиот народ и земја, но знаеше и дека мојата револуционерност во тогашната поетска генерација на Македонија носи и еден друг предзнак освен патриотскиот: отварање кон наследство и новини на светската книжевност.

Од тогаш, јас заминав на студии и предавања на универзитети во САД, Либија, Малта, како и на мојата врховно хуманата, животна најголема мисија на овој свет: да се спасува животот на сопственото дете од нападот на Лупус Нефритис... Но, и по сите “странствувања“ сепак и се враќав на мојата сакана Македонија: или како најмлада жена магистер од Друштвото на писателите на Македонија, со почесни докторати за најмлад македонски поет, со интервјуа на водечки американски телевизиски емисии (Larson and the Arts, San Francisco). Студирав, работев, патував, ја презентирав науката за книжевност и македонската поезија - во Либија, Америка, Израел, Јапонија, Русија, Мароко, Мексико, Турција, Малта, Германија, европските земји. Но во тие образовно-стручни и културолошки *патувања*, моите мисловни дестинации секогаш, и секаде, ме водеа до моето кредо: да се облагородува свеста дека љубовта кон човекот, кон фамилијата, кон сопственото дете, кон родителите, кон претците, кон татковината, кон бог, е неспоредливо поголема од секоја уметност, и неспоредливо позначајна од секоја его-центрична, нарцисистичка само-измама (од аксиоматските вековни заблуди, до романтичарски неромантични опијати, до денешните виртуелни опсесии и заблуди дека “поетот, како и човекот - е бог“. Јас верувам во спротивното од *Ars longa, vita brevis*, дека животот е вечен, како и духот и вселената и бог, и дека уметноста е ограничен одраз на постоењето.

Во хронологијата на планетарните настани и (интер)галактични димензии, 40 години се занемарлива бројка, но во брзината на развојот денес - и 40 недели се доволни да се воведат иновација во информатичко-технолошките изуми (пр. двата нови Apple телефони). Сепак, она што се сметаше за трајно вредно во таа поезија објавена пред 40 години и што знаело уникатно да мисли и пред сопственото време, природно продолжува да бара да комуницира со човекот на 21-от век. Тоа и му го овозможувам на денешниот читател, кој не може да ги најде овие две збирки на веб портали или книжарници, бидејќи, иако прва во Македонија имав и компјутер и мобилен телефон, и видео камера, сфатив дека сум посреќна без *фејсбуци* и мрежи, иако на младите генерации ќе им тежи да

ме најдат, да ме читаат без тие социјални домени. Тоа е и мој проблем што не сакав да сум

на researchgate или репозиториуми но и цена за слободата и мирот.

Искрено ќе се радувам ако знам дека овие книги ќе отворат можности за средба на сегашните со минатите генерации, како средба на иднината со минатото, зашто во тоа може да се пронајдат многу трајни кодови на тековните и идни размени на погледи и реакции кон новото. Она што е ново во последните 20 години, иако беше визионерски наслутуано беше и непозната можноста за запознавање, изучување, социјално зближување, или оттуѓување и губење на слободите. Но, треба да сме подготвени и за тоа.

Како што јас останувам секогаш отворена за новините, за младите, така ги поканувам новите, млади генерации - на заедничко препознавање и споделување на културните и духовни и книжевни наследства, во овој наш мал/голем свет на интегриран диверзитет. Тоа ќе биде и засилување на взаемната довербата за соработка меѓу различните или сличните. Тоа може да биде и отварање на нова размена на образовни, културни, духовни, емоционални и социјални *мрежи* во нашите лични, не само безлични кибернетски светови на мислата, книжевноста и воопшто: истражувањето, создавањето...

... Заради разумот и римувањето (на македонски јазик), заради вербата во одржливоста на издржливата верба во благословеност на човековиот, и македонскиот, род, заради генеалогичка на душата и плодотворност на општочовечкото поле на творештвото, заради фолклорните приказни и митологии, и урбани антропологии ... и – заради најголемата, прва и последна љубов во мојот живот и творештво, моето единствено и вечно дете, Емилија Кукубајска (1979 – 2006), кое го сонував шест години пред да се роди, и на кое му ја напишав првата посвета на првата книга “Временија и Неоткрит“ - *на мојата ќерка Аполонија*.

Мајка и на Еми Пречиста,
Марија Емилија Кукубајска

Август, 2013, Штип/Скопје

марија кукубајска

временија
и неоткрит

марија кукубајска

временија и неоткрит

наша современа поезија

уредник
душко наневски

марија кукубајска

ВРЕМЕНИЈА
И НЕОТКРИТ

македонска книга — скопје 1973

МОДУЛАЦИИ
НА ПРАВЕЧНИОТ СУД

Можам дека
Ништо не можам.

I.

ТИ И ЈАС ВЕНЧАНИ ВО СЕОДГЛАС

И еден ден непросуден - апсурдот ги опседна тврдините на Градот Сонце. Се сокри светлината под камен на болката, испопаѓаа листовите - првородни зракописи и загушливо тагувајќи поток тастреперен потона под времето Неспас. Небото постана претесна гробница на сонот и земјата од тежина на безвечноста пропаѓаше ... под гласот на по-мо атеистите.

И сите бесценети карпораста би забеле црн блесок на губилиштата за победа без победник, недостојни да с егине за нив, без напад во одбрана што здивеле; зашто не се срце на чистиот плоштад останато невидливо, заробено во божја птица да буди крв во градите на смрзнатиот Град – саможртен челичен армад: „Верувам во повторното доаѓање на моето сонце“.

Кој на оваа прапостојбина ќе и прорекне дали бесчувство на Ветролед мислоболно ќе ја пекне или единствено скриените камени последни спасители ќе се - пламени нападнати од хаосот, ако не ти и јас во соодглас, надевање и недогревање пред м-ракот на мртвата душа на новиот идеолошки в-ек.

II.

НАДМИСЛОВНО ЗНАЧЕЊЕ

Од кого чекате да ве раздени па да се најдете во јадрото на мојот свет невидлива вистина што го плени, ако не од љубовта кон вас, зборови мои - современи. Јас, гонгот осамен од недоверба во очекувања и обучувања за вистината релативизирана, расцветувам траен предглас дека во Неоткрит е нејзиниот спас. Ако во невера се видиш ќе се снебидеш, сенко на бестрајна вечност. Бестрајноста се (на)с-ликува од Земјопис чекор до Соновис декор, затоа личи и на постоење без значење и на двоење во надмисловно зрачење, насетувано од неподатлива длабочина на стварноста. Никој не ќе знае до каде се прелива нејзиното искуство освен сеименуваното/ безимено значење/едначење во се што има и нема зборот. Новиот Севремен го токмам над прастари сомневања и нестварни тврдини на суштината. Ги обединувам световите на човековата моќ каде се секоја илузија се заборава во име на животот ветен на вечноста, и се победува над ропства на имагинацијата и над бегства од реалноста и над прифатливост на невозможното. Ти ќе мора да ме дознаеш, љубов моја постојана иако си модерен (из)род од трајост. Ти мислиш дека ме носиш во најстрашен БезНадЧоВечен свет створен од благослови на неверувањето пост-модерно. Над нас празнувањето за мојата верба - во вербални и во надзборовни значења - ми пренесува здив во дивинитетот на светот. А за тебе јас морам да знам - за себе си да се одбранам и твоето ненаучување да го предупредам пред твоето можно угинување во (на)празна исполнетост, во бездушен духовен слив/ недоплив.

III.

ПЕРО-ТЕК: ВЕРО-ЛЕК

И течат по-мо празнини додека животот се полни во нов в-ек. Зар автоматот ќе реши кое електрично слепило за кое бескрвно **било** ќе бие и лачи лек, ако зборот нема вечен век та се откаже и од се и од нешто препуштано на сешто, но само не на самосвест (за вера во Божји л-ек).

Над небесно вкочанет и занданси за-бранет волумен на традицијата, зборостворот се осознава низ новоземјен чекор.

Збороствор - боломајчински прекор против празнолики изроди што обезличуваат води и на предисториска свест.

Се што е нечовечно ми е туѓо, зашто човечното ми е најсвоја крв од невидени реки и од светогорски врв на моите нераскорнати верувања против новиот *сми-сол* за вечно празни векувања.

Вечно празна е светлината на нашата планета за далечна упатеност без нејзина тежа ако лета.

За збороствор - **уморазна**, непоразна е посветеноста да се мери сливот на човекот по здивот на височините космички – осмички на вечноста - инфинитезимално. Ако човеколиво не се создаваат буквите, сонот за вистината пак ќе предложи сон, но стварноста неприсовоена, ни во сонот не ќе најде склон.

Сите сме еднакви во ненајденото. И сите отуѓени поради поистоветеното едноумие што е еп-ох-ална мисла, но од универзумот непризнаено *откривање* на скриеното, зашто е лажно-важно, криминално тажно рушење и гушење на вистината.

Сите ќе сме еднакви во (најденото) сениште ако не признаеме тек на перото како лек против неверата. Перо-тек: Веро-лек.

Се додека верба за спас низ перо-лек тече, НовоЧоВекот носи разгорувања на нови слободи да рече: Бог е Љубов/Вис-тина.

IV.

КАКО СЕ ВИКА НЕИМЕНЛИВОТО

Ништо не е неименливо зашто се е неименето (ако е без Бог). На секоја скала од вистината ноз заговор на симболот се бие со безбожното битие. Во име на Недозборот, во семисловно време ги свикувам измислените закони на бесмислен припек - да ги запалам со лозите духоробинска вера, да надраснам јазико(по)беда над Вавилонски бладања.

Умоверзумот за провидение во невидение, во трајноста на промените, умородни признаци заложува: Единоживот, Единосон, Единоспознавање. За Него вистината кога еднаш вистинскиот земјонебесен плод ја сети – учител на седалечни жртви ќе го вети, смртно достоинствено, верно.

Ако не е сонот за Боговерноста, стварноста нема од што, но нема и за што да се спасува. Смесолот од незамисливото стасува.

Додека неосознаените за цената на бесцелноста во неа самите себе се губат, преосознаените Богоцелноста надсмртно ја љубат, зашто таа им раѓа непомирлив суд-ир со нетрајното.

Поради неименувањето, судењето го одложувам за бесконечно збиднување.

V.

ПРАВЕЧНИОТ СУД

Праидниот предизивик на совеста одмерува невидлива вага на повеста: За помирлив погибел на побиените старовистини или за распирлив вероглед врел, од опсади што не стини.

Вагата премерува – зборот наш е спас прапостојбини да стасуваат до нас, да престасаат преку неспас и нови верби да буди и суди Создавачот негов. Зборот е сеодглас, прстен размеѓен во сфери на вери во свадбите меѓу мисла: крв/камен и срце: прв/пламен.

Иднината порекнува недочитувања:

Доденешната кора-самостудна земја, го дозреа зборот да избива нескамнетост од незнаен а траен родоскок: Во маглини на сонцето зборот да прогледне што е од-лучност: ново време да се препородува и со мајчинство што е римување: Сесилија да се брани за имување (и умување преку Вселенскиот Седржател).

Правдата (Негова) порекнува: за да се видиш, треба прво да се снебидиш, вистино наша верна: без данок платен на сомнежите не си ни победа за сите, ни ропство за надсмртно себеоткупување.

АСТРОНОМСКА ПСИХОЛОГИЈА

Ти не си ни згинлив створ ни пронајдив збор. Сечија потрага во тебе препознава снага за одбрана на природата со натприродни камбани потсвесен Спасовден.

Од СамоБол претопуваш леден гроб и пак се раѓаш роб на слободата што се бори во арена неслутена со непогодата.

Јави ми се невозможен збор на новоречни безбрежја. И не ќе те давам на потопот гневен „јасносвод“, зашто е непредвиден, непровиден тој - безбожен суд на астроном-ска психологија и агрономска виталологија.

Нека не се плашат од тебе зашто ти си ми брат, и од земја и од небо и од секој кат на с(во)евоковни вистини.

Не ќе те имав ако не дознавав, кога те примавам, што било неимување.

По сезвучни паради на многујазични номади, преведувај се себе, кон неслутени неслутености, кон другиот брег на вечноста.

Јас, душата твоја, ако не знам да те имам - вистините нека ме казнат - себе да се заборавам со твојата смрт. Но каде и да се заречеме, не ќе се одречеме од трпение за прием во бескрајот. Како и да се одљубиме (на овој земски пат), не ќе се загубиме - еден во друг сме и меѓу нестинливи младостранински и меѓу нерастопливи старопланински наборы на душата.

VII.

РАДИЈАЦИЈА НА ГОНГОТ СОВРЕМЕН

Од времеглед вкоренет во релјефи на Биломинати врати, претекувам Идн(огледи) преку брани од предвидувани надоаѓања збрани, и неодговор размножувам:

Ти што кон сонцето ме носиш, а до днооко не си ме видел, од живородно млеко мајчинско што ме одбиваш кон туѓосвезден млечнопат, ти што секогаш жив смртник идеш, не кажуваш ни зошто си, ни по што ќе бидеш родител на своето семирско чело и седефен гробар на своето немирско врело - што си ми? Оган над самоспаливи Римувања или сонце смрзнато од космозаливи зимувања, Богомилник на вековно воскреснуван здив или насилник безмеѓен в сепросторен слив.

Дај ми време и човек, Надвреме да створам.

Смртта е стара колку и стварањето, затоа - нов самоков ќе измислам (преку Бог), да е по ново и неумирањето.

Човеку, со надмисла ќе те вљубам во далечноста, близина моја Божја, да го освојуваме од нееднаш за сееднаш пердувот што ќе не води кон невидлива птица - чувар на вистината (за рајот после крајот на безбожјето царување на Големиот Брат).

ПОСЛЕ КРАЈОТ НА ВЕЧНОСТА

И по илјада и една скала, не ме уби,
Неоткрит мој, во времиња што сум ти дала
Душата историја ти се стори – чудоречна,
Неистечна да ме љуби.

I.

АПОСТОЛИ СУДБОКОВНИ

Расни земјо небесна
со наше свет(л)оплодие идно,
од сите дално-блиски родописи
ќе те греам мислобидно.

СОЧИНЕНИЈА
ЗА ЧУВАРОТ ИСТОРИОН

Мојата НадПесна ВероВечна
НадНебесна ИдноРечна,
на скалите од ДухоВис до ЗборОпис,
од РодоСлов до МислоКов,
преку Причиненија за СоноСтварноста
до Сторенија на Умодарноста;
мојата потсвесна Виделина
новострано нелесна Иделина
на ИдноМинати непрегледности-
НовоБидно им предизвикува вистина,
кон прекубројни плодосјајни доследности
се колне во човекољубна чистина:

Прими ја чувару мој, ИСториОн -
иднината за да не ти колве трон
што нов атом небо носи,
а твојот Зодијак со измислени закони го коси.

УЛИЦА АПОСТОЛСКИ

Древна улица се извишува
од кејот на Брегалница
кон небото над моите очи -
бездни извори на златни дождови без почин.

Апостол е таа улица
за плочниците на дните
кога иконите слеpeeле в келии,
а нивниот патрон
ги косел каменарските змии-
жив трокот што цеди лозја
на плодот, сводот и македонскиот трон.

Улицата Апостолски
птица на молњите
над сушни ниви растопи
бакарни неба
и најави војна:
Облаци над преродено
Ново Село да вреба

II

Се разгранува буден чекор
низ новата градина
со пресвлечен, свечен декор.
Се бранува по сончева улица
одглас на совест и повест
што ја храни историјата
како мајска река.
По слепа виулица
и мраз низ којзнае колку века,
народот на новиот булевар
за средба со ново време чека
свиеното бремене да се исправи господар.

Улицата Апостолски
кон домот на македонската душа води.
Не сум темнеела под заробено сонце,
но моите новоселани и моите дни слават

што и чекорот по штипскиот кремен камен
црвен пламен роди.

Се напивам од мирот
плодоносно дрво
бранови здив кон висината
што пружи
и ветувам пред себе
да стоплувам македонско небе
но, од овој почеток прво
кон букетот македонски Олимп
зравицата да се здружи
а улицата, после
архитектонскиот,
маратонскиот и
македонскиот свет,
од мојот лет
да дочека подарено перо и
човекосончев цвет.

(1967)

ПО РЕЛЈЕФИТЕ НА ГРАДОТ ВОИН (на *Штун*)

Црвена ластерка се задава
од Сушевска карпа да наточи
непресушна, светлодушна роса.
Градите на мајка - воин
прскаат сончеви војски
да задојат новороден син.
Под Мерата тежи идногледо око,
Преку земјостег, коскен студ и беспатна кал
Го брани градот вековниот алас со огноглас.
Клас по клас во житно поле под Кумлакот
српот оживува недофатни свезди
во новоземна Кумова Слама.
Под црвено небо - знаме
изгрева новокрстена патрола.

Пролетни чешми режат
калење челичен глас.
Песната над матни сепревирања
чистокрвна изворнина е
столетни жеги
размеѓи да лечи
од жиг ненаситни туѓинства.

Под замостени дланки надоаѓа дождот.
ноемврски плодозем, аманет, петолет.
Брегалница наедрува бран.
Низ новокрил тек
крај Исарски карпи величи
и Неолит и Марков и Самоков век.

(1967)

- Песната е прочитана на средбата на Генерал Михаило Апостолски со новоселци, во школото каде Гоце Делчев учителствувал во 1894 година.

МАКЕДОНИЈА СЕ КОЛНЕ ВО ТЕБЕ

(сонет за Гоце)

Гревот на вековите го предизвика со новосудна терезија
Од престога правда и противни крила се веднеа да те следат.
Црпеше два извора иднина среде мртвовера белегзија.
Еден за томови знаанија, друг за громови - будители, веда.

Мислата ти беше именден за секрстена крв,
А снагата од претесно небо во браќата развеваше да бие.
Каде портата коси крвобол чекор со мироубиствен стрв,
Единороден гласник ти спасоглед предводиш, жртвеност да врие.

Дали Македонија не те роди та да не си непрегор син за слободата,
Отец за верата вековечна во нашата незгрната земја на љубовта,
Народен дух за воскрес од маски предавства, со тебе - војводата.

И по патот Илинден ветуваше со плачна душа на твоите завети.
Јаснина згасена во пладнина спасена, своенебесен здив си во гора.
Аманет те живееме по твојот мост од очи на освоен ден што свети.

(1972)

- Наградена на анонимниот конкурс на Сојузот на студентите на Македонија, 1972, на кој авторот доби и прва награда за есејот "Гоце – Македонија".

- Објавена и во каталогот на Републички завод за заштита на спомениците на град Скопје, за постојаната изложба за Илинден, Св. Спас, 1998

РОДОЗВУЧЕН ЈУЖНОПИС

И потече збор и дотече разгор родозвучна река.
На северно небо изгреа светопис Деница
по своја зеница соѕвездија азбучни да чека.

Словенски угорнини да набукват со југовина
запалија мразно слепило и пролета јазично крило
писморек да бразди листови за крстена татковина.

Натежнаа прогледнати ваги над бурјен ересна суша.
Нечитан гром разниша сковани тријазичници.
Вековите закрепнаа златозрачно семе - славопојна душа.

Јужниот брег соностварно наточи од перо лек
И со брат болен, за плодни далечини волен
бродарите освоија нови земји низ јазичен тек.

II

Камбанарија сме, времевест неразбит.
Надвременска мисла над свет темел креваме;
Жив јужнопис на браќата- препознавачки бит.

За листеење на сите словенски страни
Подајте стеблеене синови секретни
Верници за престол на човечноста збрани.

Со соседи, со далечни поседи да дариме јазични свадби.
Духовната сила без закана која вера била -
Да крили од словенски до вселенски градби.

Наш збор во рбетот на светот нека зрачи,
Братот да ни биде помил, кон човечко сонце,
Над жетви зрели гулаби бела вистината да качи.

ОГАН НАД РИМУВАЊА (*Рим, Нерон и римата што не сронува*)

Среде копја на нашите гради
нова земја пали Неронливи Римувања.
Две коли раѓања виномлечен гроздобер
од жив камен кружат во небосолзен пламен.
Несозреани души присвојува
преку отецова паганска безмисла
лажно совршеното беззаконие
дури и во расадникот Кумова Слама.
Модроалово перо извива свод
Со п-ра(з)новерни, молскавични ластерки.

Незапатена од гнев на земен грев,
безнасловна, крвопловна,
громовна ИлиЈас
до тебе по ридовите, за тебе
сончево - и разденување и сенка
или Никој - до бесчас,
со едно око
во Поливиден севезден.

Морето е црвено
од Семисла
записнува НовоЧоВек цин.
Небото е зелено
во Предмисла,
и чува предвек Незагин.
И под морето
и преку небото
јас сум
во тебе
грозд бисерна пречиста,
родни далечини Недобер,
пред-римуван сечуен серазбер
неРимуван над-Форумен неразбер.

МАХАТМА

Небата ги довикува
крилја да му олеснат,
око да му искапат
во изворот на љубовта
правременски гола -
ја моли вистината на природата.
Молбата се закопува во телото,
ги вкрстува колената,
го озрачува челото ...

АХИЗМА

е најстарата болка,
го ткае најчистиот лен,
во него најтопло сонце
да воскресне крунисано над туѓиот плен.
Со светлината на Азија
ползи САТИЈАГРАХА
под врвови
на Хималаите.

Гладна врвица
безболно ја реже планината.
А плачот на вистината
ги довикува чедните чеда
поситни и од прашината во коравата лавина,
но полесни за да се преселат
вознесени во заробената убавина на душата.

(1969)

- За оваа песна Индира Ганди има испратено писмо на благодарност до авторот, за нејзиниот интерес кон филозофијата и културата на Индија.

МИСЛИТ РОД

Хелиотропски
Возенесена
Географија

Ќе бидеме светО-смислен, светлокрвен род,
Единствен, несретнав брату на Девствена вистина.
Би дала и најсвој плодовиден, срцедлаб год
И во мислоГрад спомен и во криловидна иделина
Да ме препознаваш истоЉуба надвременска судбина,
Еден светоглед со севреден ред пречисто што расне,
Музика на соноВистина од која неvistината поплавена гасне.

Ем си ми род по крв ем по сеглед врв скрит.
Бескрај ќе те дарувам со зраци умокласен, чудојасен бит -
Единствена сестра над мислобој што те пои восхит.
Се што освоивме не зближи до трепет - недопрено богатство.
Каде ни се утоките мислотек ако не во веродајно братство.
Разумот - твоја младовенечна, хелиотропски вознесена географија,
Антички современик со мерки во недофат што се вијат -
Јас ќе го благословам - мајски свона за твое севреме да бијат.

Расни земјо небесна од наше светлоплодие идно -
Од сите далноблиски родописи ќе те греам мислобидно!
Додека господариш пирамиди и кругови и себрежни текови
Сончев остров ќе сум самочуван од незаборавни векови.
Тебе брате љубен те сретнав после идноминати лаговистини.
Во пресветли светови ќе ти раснам дух и без да ме с-лутиш.
Амин ќе е верата во тебе што ја чувам в соностварни балдахини.

II

РОДОСЛОВИЕ НА ВИСТИНАТА

Лаго со вистини несвршена
Убавино убивствено совршено -
Родозборни долгови ќе ми создава
Тој веропис надживотен
За чуда живоносни што ме осознава.

РОДОСЛОВИЕ НА ВИСТИНАТА

Ќе се обесплодам
вистините
кога ќе ги изродам.
А со која последна Но(В)ев ковчег да изведам
Надвор од гневот на лажниот воден суд!?
Родословни походи од иднини ќе плодам, па ќе знам...
Небото мое и преку сончеви години не ќе истине
Од санти неверници со омразени крила што бродат -
И после смртта - ќе те знам, противнику:
око на зависта, жед за туѓ живот и здив на гладна завист.

Недојад месечини ќе раздавам и сончеви погачи:
Со свет(л)огорска пијавица да си пречистиш сад,
И да се пречистиш - да ме пиеш
заклетва со огнословна крв,
од твоите темни мисли да ме криеш
на дното севиден, севидлив врв.
Духобран
првогран
ме крунисува – никогаш неизбежана од себе.
За да учиш со мене - подавај ми твој збор
во двор непрегазен од лаги;
не мреам дури греам сонувајќи те тебе, ново-заштитен.
Првобиец против трајнокрајно уривање -
те покривам од грешно дождење, јас - земјокрилно небе.

Те учам да ме имаш – т(р)ајна ви(с)тина
по колежот требни обичности.
Нас не прати непокај
Неиздај - новолек да не гости со суштини:
Моја солза - твој небоскок.
Низ светови без плетови да расцветува теченија.
Пред да заминеш со родствена вечност те ројам,
кога ми се враќаш од срце неистечност те дојам.

СРЦЕ НА ЧЕЛОТО

Предизвик на вечноста
круносад врие.
Огномоќ пиеме првородни ние-
наследници на неистечноста.

Сонот подзрачно ќе го голтнеме,
костожар ќе прелиеме
преку јагленосани заби предвреме.
Од мислород срце ќе избиеме ние
победници во вистината.

Утрината после падот на времето
деноносна утроба со паркин крал
од секоја никојдоба војници што потерал -
ќе кренеме иднеење
запатено секојдревни пра-иднини
кон челото срцев брег.
Леден сплав чудослав
непотпрени ветености - господари за покров
од браздите седеф – земја, ров.

Нишаниме крвоскок вероток
да се истурат погодените ваги полни невери.
Дојди по дождот чистокрвен,
од комори недомори - умолек бери.

ВРЕМЕ СМЕ

Мене нерастоплива болка небрано љубење
и бозболот е моќен
да ме разсадува коренувано губење.
Те викам преку стада топлина,
преку копја мразнина.
Стадата ги развева песочна смртоносија;
јави се збору мој, со твоја слава глава покосија
вештерските с(в)или жегнати во лет.
Време сме:
ќе докажеме
од убавини
дека не се лажеме -
јас и ти
со исто небо повиени
копаме богосили
под жив сон скриени.

ЈАСНОВИЈА

Се што е сонувано ќе дојава
од деноноќна мора ќе растега
подвидни струи.
Нестигната потрага ќе заолуи
по стеги непрегорна жега.
Круната катовилска глава
За гозби во туѓо чело посеструва,
а кога посинува – туѓоздив див
зад ангелосани канџи се чува.

Со нерасковани молитви заповедам
Денорушен верогушен болопој.
Над мостобран - застолбени искрености
востанува со срп младомесечни кости:
касапија со крила од лепени неба.
Зад срнино око зборожедна таа жртви вреба.
Над мојот невојуван пердув
светлолика дика, душокрадна армада -
мисловидно гази, змијобидно лази.

Од туѓи зеници кога пали златослов
преку очи про(с)лепени, обескрепени;
таа предавничка прва јас ја чув
непредадена и по нејзината родокражба косење.
Пороите мои за носење на близините скаменија
За идни Временија –
Некружен веропек срцебијно росење.

МУДРЕЦИЈА БОЛОЦВЕТНА

Во сеќавањето ми расцветува врв.
Слегувам по иглена крв
да нацедувам солзобол.
Планините жешко стинат
по делби во крвта.
Храброста да болувам
ме крева до сотирање.
Но секое време не е за разбирање.
Ноќен ветер ги потхранува
житата денски гладувања.
Листови копнеење косат СрцеВина.
Остануваме ние
да заминат и тие
што не знаат да згинат.
Јас и ти се лекуваме
од вистини што не го дочекуваме.

ИГЛОПИСНО СОДЕЈСТВИЕ

Спроти слепа жеравица на монетен крст
вишна распалува судботек истрел.
Зад око на игрите заложени се безгласја
за леб што стинат, а јас дамнител огноврел
од душа им збоднувам севидни класја.

Не враќај се, напред е трногор
во воскрес што те мрее,
а зад гроб - предавствено злато,
од невери бескосени црнее.

Крвта при иглописно зимзелено дрво,
разгорува птица, да ја соборува
за лек во затруено сено.
Твојата ветеност светлогорска Елено
е од небела, а мојата од нецрна пола полето.
Крилата била во молњите коренуваат жила -
да читам фосили јас, од сили преродено лето.

И кога си ми туѓ не си сам
и живи снебиви и мртви идножртви
палат ноќни очи во твојот храм.

Гостинот од едновремен тебе
во безвременно небе се сели.
Зборот е збег, зборот е стег
преплашен од убиство - единство, не дели.
Денот ме растега со казна за награда
кога рана преноќевана, со будило залевана
ме суди заробеник на вик од двонебесни гради.
Китовите искушение ти чуваат
од клетвен благослов на сирени,
на бран скован те качуваат-
под нозе освездуваш арени.

И да те горам ти си несоборлива комета,
И да ослепе златопат
возанат питач крвомлечен лач ќе залета.
И кога си обезпеан виноцвет пламен
зборомор во чекање присуствува;
пророкот со сестадно руно не е осамен.

Разгранета корона
новоречје точи
во дрвото на животот -
и ден виделиен
и ноќ непреноќ
да ме вилее.
Со свездомеч ако остриш очи
чистокрвно откровение ќе те грее.

Ниедна убавина не е толку мачна да ја сакам
како мојата лековита болка.
Ниедна убавина не е подлабока од крвта
на мојата Мудреција болоцветна, убоклетна.

РЕГЕНЕРАЦИЈА РЕЛАЦИЈА

Лаго со вистини несвршена,
убавино убиствено совршена.

Оваа чаша ни ваша ни наша
со пропаднато небо се дои и пишти.
Над неа моето новоносено време
со чекор по зракот заглушува семе
по траги откровенија воздивно се ништи.

Млечна медовина од пелинска река
низ првиот зрако столб пробива;
низ последниот – ДајЗем
делбата на вечноста
срце на челото добива.

И небесните крила се мали
да го испијат ветрот на сонот.
неповторо моја,
дури служиш на непрегор -
студови ложиш во крвобол хор,
ти и во двата света погубена
кога и во прв и в последен вљубена.

До кога те барам
не ќе дознаам;
од кога те имав на сон
и преку непостој те таам.
И пред да те допрам до видовитост,
од предмисла, свездоланец прска зрел.
И подземја да раскорнеш
и сонца во черепни школки да посадиш,
родот на верата ќе мртвее
ако за Мудреција не преродиш вел.

ВРЕМЕНИЈА И НЕОТКРИТ

Ако се најдеме било каде
ќе зајдеме секаде.
А пред нас незнај, незнај ... одвикува
и крајот секрај - некрај предизвикува.

Си благословувам губење,
заради тебе, СеНишто.
Ако те најдам,
во здив сенебесен ќе те вповам.

Златоносни ветрови низ катран
во причестен мегдан сновам -
Ве недамор болокружна да те зајдам
ако те најдам,
ќе ослепиме јас и ти недопирни;
додека се гледаме глас ќе ни се губи
кога се слушаме тајната немеења ќе труби -
јас и ти
Временија и
Неоткрит.

За твојата служба времеам збор,
а се уште *неам* не реков,
ќе разбереш ли претопен хор
дека миски мостови со нем јазик посеков.

Листовите од бесилка се веднат,
за победа маченички да не љубат
и непребол трубат.

Згрни ме
Неоткрит мој
со време
до безвреме.

АПОЛОНИЈА И НЕДАЈСОН

Ако по челобој те снема
празнината ќе одзева-
гладот ти се канел за вечера на трева,
не за изгрев на лебедова круна по злодоба врева.

Ако по прогледнати јазли на сонот
не ги разврзам со побунет рај
твоите со слобода заробени птици,
последен ловец ќе смрсиш сончеви мрежи
од неразбер - светковина штом те надлета.
Не давај на безглавен суд
Сениште - длето во неболом да те (р)ежи.

Ако ме преведуваш преку луциферни пророци,
ако ме умуваш од ерес на глинени уроци,
распната на клинести писма
камшици одредени ветрови
од пред тебе ќе те (по)губат.
Под колежот туѓовод
ќе пресушиш сон за Аполонија.
Ако трубат прогонства за првопоклона
безгрешница,
во слепогледи идноломи ќе те осакати гром.
И последниот војник за иднината без денешница
ќе ти колне војни подивени
за пречесен, бестелесен дом.

Си требаш
да го избесиш гревот на убијците што те кушаат,
да ги демнеш
под Деница оспоменета, под северни јасници
да се сушат..
Не ја мати белината на јужнобол извор
со замрсени стада што некогаш те пиеле.
Качи се над лијани мрачнина,
душолет да не ти ползи,
метеорска прашина
вечнолисни вина да не молзи.

Ако имаш срце - харпун
за пристаан во преведен збор,
зариј го под арени,
под зелени сирени,
под породен хор ...
ако имаш верба, мислобрз чун,
крилно перо - невери да сече,
допливај до Аполонија,
неДајсон над нас првовечни
дури земно пече.

СЕКРВЕН ВУЛКАНОН

Не дими секрвен вулканон
среде шупли сонца.
Се пожешко ми студи,
див стравогрев ме стега -
од раздробен мир
молснува сув рев.
Мојот глас и вон тебе те наоѓа,
а ти незаврзан бегаш
и најродна ѕвезда
во мојата днотлаба бразда кога заоѓа.

Оветвен новоносец, судбокосец,
доста,
на бесвест ја бесчувствува
висоста.

Мене ќелија судоправна
среде слободи на познавањето,
не пресретнувај ме дивосиво,
Кога канам војски на самувањето.

Од недојден ден зло кренало
да ме фати -
ќе ми плати
и таму каде не сум
и кај ќе сум -
мајка на доживеани берби
и преживеаност по старосмртни верби.
Плитките бистрини
и низ прсти и низ заби и низ школки
мислотек со зелен повеј стивнуваат.
Нескротливите навраќања
и пред ветување и пред храброст и пред војна
со небодлаби гатанки во своја туѓина потонуваат.

НЕБОЗЕМЕН ВИР

Распрснува припек од прекршен збор
јата вистини капат под челосјај двор.

Громот што ослепи над сржна кула
ти единствена го беше чула,
коралу мој над согорен атол -
знаме сме на исто(к)плов јарбол.

И длабински вик
со тебе носам
и вишински лик.

И нема што повеќе да се губи
од бескрај и од вртеж изворски
удавен во непрофир
недопловна шир што љуби.

Сонцето сончоглед сади
да поврати небозем вир.

ДЕЛБИ НА ОГНОТ

Статуи искушенија,
вериги запалени скали,
тонови тонат во грла
духопродорни интервали.

Кое чело трпеза ќе множи
за ситиот молитва да ложи
гладни делби на огнот
сувотечно што лелека.
Оживеан, таксан, неоткупен
ден без ден
да предава ненаситност чека.

ВЕРИЖНО МУГРЕЊЕ

Сончевата рака плеви скршени стрели.
Се поздрава прегратка кон чистина се сели.

Мојот цветен пердув со милост го натежнувам
И пречисти стада на мирот светогорски чувам.

Белопена падина момини солзи - ме вика.
Ме блика за бранување мудробрана ангелика.

*

Кога засакувам,
огнови расплакувам,
чекања со сон сечам,
од верижни убиства се лечам.

Низ елипсите
и пресветло тело капи,
дену невиден,
непомир напиј се, напиј.

БУДЕЊЕ НА БОГОЧОВЕКОТ

Крст скован од перјаници ездн,
прорекува виделина несонувана од свезди.

Заради облакот и залудува
помокна сончевата круна.
Нема ли преплет - здиволет
ни ветер не ќе распнува струна.

Во нашата лоза морно сонце зрее.
Маршот на жртвите заразни писанија сее.

Сонот ни е постар од будењето,
а се уште не го знае својот слив -
дал од стомав на земјата,
ил од прав на небото
потпалува крилен меч на судењето.

Вжештено ли зло
или смрзнато жезло
чека спасеник откорнат по вик.
На врвот од нашиот јазик
тишината знамиња во недофат рони.
Нероден, неразден или новоден сме збор?!
Без прошка за празнините
кој нас - претек полномокна ќе не свони!?

Вода на вечноста нека те однесе -
ти голем во исчекувањата,
јас голема во недоаѓањата,
заспана врз пенеста риба
незаборав ме носи вон векот.

Чудно ли невидение
пред изгубен бог бдение
за будење на богочовекот!

ПРЕДМИСЛЕНИЈА

Времето е прекусо
за стигања до сонувани воздигања
и тесно е небото
подзрачно огледало што ни е.

Ќе прелие сенок
врз секој жар скриен од семок.

Ве размеѓувам оспоменети мои
во корени на здивот,
срж набрана од сливот ве дои.

Зад сторени несочиненија
иднини оставам во болоград,
јас чистокрвен сад во предмисленија;

Моето исчезнување
Цветогор болување
ќе ве исцелуваа в бескрај.

СЕСИЛНИ СУВОКРИЛНИ АТОМИ

Прелетувам покров боломирна медовина:
несклон развева пластот капиларна мрежа,
и јас пак те губам -
нероден, несвршен, незбогуван мој
и невидлива сежива те љубам.

На кои слики да те дарам -
потери за откров се задаваат,
а не те познаваат.
Од кој пророк да те барам:
учители распремуваш од поход
ти - ни научен
на воденици мудар отров леснохрани,
ни одучен
со пречист ирис небо од пустош да браниш
во наддневни, древни, неизгревни треперења.

Каде да те насадам
неизбежен, златомрежен
атом сесилен, сувокрилен - дамноголетка врвна
те робува со назабени запади.
И во безиднина
ти пак посвојуваш
источни аркади
во мене првородна твоја крвна,
последна од утре, до вчера првна.

НАРЕЧНИЦА

Идам да ти бидам
наречница по вретено на мисла-
безден дал болуваш везден
над модро тонење времеплов лек.

Не шарај брег со карпораст стег
додека сама не фати
чистината да пати
со лутичиња исцедени од сончев рак.

Во огнот демнее мрак
и чадно млеко во прстен-год
пригушува сфери по секои ери -
Недоносен ќе е и твојот род.

Кога небозем ќе цвета нездраво иње,
твоите стрели ластерки
не ќе врзат сезонски мерки,
умирање ќе ти дарат
жезлени змии во непрестижно поле.

Идам да ти бидам
Камен Бог, со твојот перорог
да палиш своја нива од овој стог.

Деноночно писанија ќе те горат
без одговор,
чуда ќе стегаат под ледна кора.

Зол дух сум за судот
не безглавата сила;
спасител дух
на летовите без крила.
Дух сум скриен во бидливоста,
првина и недоврвина низ невидливоста.

Пратеник на исконски светови
идам да ти бидам
дух по јава-сон плетови.

ТРАНСЦЕНДЕНТНОСТИ

Ме изврте бакнеж небесен жар.
Славеник сум проклет над рудници згар.

Духот на вечно неоткриени земји
се поситен роб во мене ме глави.
Духот на секогаш поразени земји
се похрабар роб над мене ме слави.

Крило на вселената ме сече.
Оловна магма под жива вода пече.

На подземни атови се качувам и нарачувам
надмудрување до надвременско единство.

Од никој-сечиј забораен зрак
нагризува извор праживи думи
и почнува непочеток пак.

Одмара ли студ
по дневниот суд
или везден лудува ждребе
додека сум во тебе,
лаго за заспаните,
ваго за одбраните ...
не сум безе тебе
ни буква што разгорува
ни мртовец што зборува.

АРИЈА ЗА БЕЛОДЕНИЈА

I.

НАДВРЕМЕНСКО ДУХОРОДИЕ

„Жеден здив слетај на моето
живоморски знаме
огану, иднино, правреме мое -
јас, лозата твоја
со највидовити сонца,
со најврела сладовина
и најкрепка ладовина.
Јас - мајка на исконско духородие ...

Во вишнеење се буди со недофатно цвеќе
И земјонебесен плод
Господарка - жртва за вечно создавање;
Расплетува волшебна здвоеност на изданокот,
Љубовта извишува небосклон во мугри оддавање.
Се сипат далги по карпи војувани
угорнини студокршачки.
Живата вода болснува од корен човекородна (ја)болка
Закристалува на круната – женородие:
Ги лекува коњите забодени во погодени гради,
ги прогледнува со свадба на свезди
преселени во дарувани грсти.
Чудораст род по свод раскрилува сездив
од мироносни прсти
под стреи на притаени благослови.
Билото на се ново што твори
со хор на слеаноста цветоносни усни ослови.

Од себе - на сите,
преку сите се повисока
рожбена птица на родства им дарува.
Нововест со времецвет
преку нејзин престол царува.
Престолот го греат
несогорливи ризници срцевински.

II.

ОД СВИЕН ПАПРАТ ДО СОНЧЕВ ГРАД

Некаде се дичи Деметрина волја
со чела достоинствени Лелии.
Некаде коленичи гол шепот свиен
во папратни ќелии,
а секаде недолиен потоп од галаксии
ја сонува нејзината млечна стварност.
Чекорот на сончевата вила, нескротениот
Земјосвод го пои надсудбинска сила:
Семирамида, Саба, Клеопатра, Марија,
Милостива горјанка во манастири
или дворјанка злотоклет огон што шири,
Жорж Санд или Марија – Кири ...
слетува во атомот,
го натпалува громот
жената - Сончева Земја,
од вулкански иднини желби заискрува,
за изгревање гасне,
на ноќевање месечини чува.

III.

МУДРА БЛАГОСЛОВ

Искрите се селат
низ корали очно небо;
кога лута вода надоаѓа
во благост претопена да паѓа.
Богомајчински грми дланот на мегданот
Амазонски здравици кога крева.
Во сончеви срми благослов да вие,
за напиток на сегледот - се слева
мајката и во крвозвучни води,
по Земјата со Љубов кон Надземја броди.
Зборот и се виши по скали на светлината
и лек за слепи запатености цеди лозовината.
Синовите и ќерките и - да венчаат откровенија
мајката со мудра благослов приредува бденија.

ИДНИНОБЕРАЧИТЕ

Го кревам сред желби духот сончева крв
наточен низ рбетни стебла Белоденија,
да наздрави со небото вероглед,
сонови да дои со живодарни сочиненија.

Го кревам сред срце пламенот црвени листови,
градите да се календар
и секоја месечина незастој
да го гони здивот во триумфи на сливот -
реки запалени од брегови на идни галаксии неизброј.

Го кревам сред проаѓање
мигот запреен во очите на живите води,
да славиме делби од исцедени стебла на обраното,
нова ѕвезда на челото - нововрем, нова верба да ни роди.

Марија Кукубајска
ВРЕМЕНИЈА И НЕОТКРИТ

*

Технички уредник
и нацрт на корицата
Коста Бојаџиевски

*

Коректор
Катерина Тошева

*

Главен уредник
за издавачот
Славко Јаневски

*

Книгоиздавателство „Македонска
книга“ — Скопје

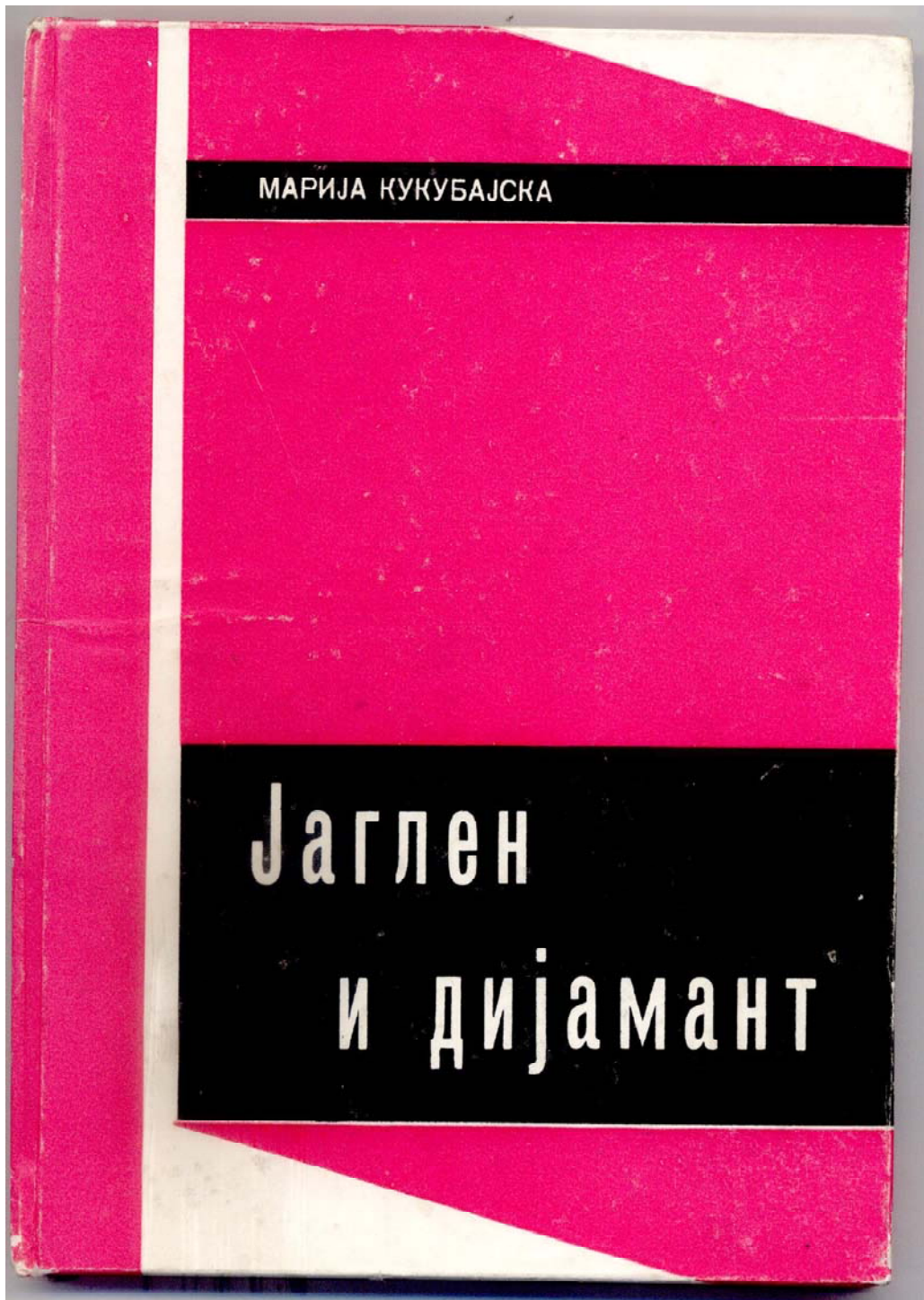
Тираж 1000 примероци

*

Печат НИП „Нова
Македонија“ — Скопје

*Издавањето е помогнато од Републичкиот фонд за уна-
предување на издавачката дејност на СРМ*

цена 15 н. дин.

МАРИЈА КУКУБАЈСКА / ЈАГЛЕН И ДИЈАМАНТ

БИБЛИОТЕКА ХАРФА

Уредник
ВИДОЕ ПОДГОРЕЦ

За издавачот Панде ТАШКОСКИ, гл. директор

МАРИЈА КУКУБАЈСКА

ЈАГЛЕН И ДИЈАМАНТ

НИК „НАША КНИГА“
1975 — СКОПЈЕ

Нацрт на корицата
СПАСЕ КУНОСКИ

ЗБОРОСТВОР
ЈА СПАСУВА
ГЛАДЗЕМЈАТА

КАРАВАН НА ИДНИНАТА

За нашето сонце
сечиј плод е мал
да испие светлина
родот што му дал,

карвану на вечност, наводно, *надмината*.

И кога времето
во мртво море се насука
ние, пак сме тука,
трајни, под овој жртвеник
на вера немината,

карвану на иднината.

Најтешко богатство
преку неба в нови земји
собрано во умување ти носиме,
заречено, од секој недопратено,
а од жив огон човеков
запатено кон вистината.

ЧИСТОВЕРНИ РЕЧЕНИЈА

Пред да ме препознаеш,
близино моја невидено вишна,
затвори ги сите порти на стравот
и стопи ледни сводови каде пресекнуваат
млечни градини незадоени раѓања.

Пред да ме дочекаш (во висините),
расцветај ме со глас од твојата целост,
да прелетам чекања од живи суви нераздени
до сржта родозбор чистоверно што ме плени.

Да положам умувања неоткажана надеж и вера
со љубов прејдов и неми безпака со бетонска бездуша,
завивав непреоди избодени со знамиња - *освоености*
и надлетав лажни води свезди што симнуваат и мамат.

Да сложувам реченија
од сонувана стварност
до стварен сон – Вселената на Бог,
доаѓам, да деноноќевам за чистокрвен жар,
да ти личам, над верокосен стравоносен згар,
на човекосонце од мисловидно небо.

Сонцето сама го качувам (но не како Сизиф)
над сурови кремени магловиден кањон
и сама излачувам сила – крила од крстот,
на твојата школка да зазвонам со бисерна верба.
Крстот е врежан во секој камен, на секоја вера,
За четирите страни и сезони и димензии и елементи
Сите што ги имаме – заеднички знак на единството
Пред нашиот (признен или не) Создавач на се.

Биди ми вечнолетен брег, збору мој,
од неми реченија да изронувам,
во твојата надмоќ надраѓања да склонувам.

Биди ми правосуден пат,
да те благословувам по враќања од битки,
да ме следиш светлопис преку мисломрежни нитки.

ПЕСНАТА И НЕЈЗИНИТЕ МЕНИ

Од кој венец да откријам невенлив лист
кога твојот од промени сплетен крај
се вика бестраен бескрај, по-мо помодарство!?
И каде да те искапам,
во кој (бес)траен сјај
раскрстен против верба
во мирносен ветер -
ширноград, окочист,
кога незаситен, себичен етер
без страв и без заборав
ти открива самољубиви бурни мени.

Каде? Отаде - гревовите
ги обликуваат како заштитени табуа!?
Овде, крај небесно огниште зароди спомен -
јас сум лековите вековита – и статуа и жива става,
со писма за вистината да опоменуваме лажни богови.

Посадив нечујни сирени
во умствени арени
матни мени да скротуваат,
да стрелаат по лагата
вистини таа штом плени
во бедеми
каде збороствор рѓосуваат.
Времињата и по смртта не умираат – Бог е во нив.
Биди ми време додека смртта не изумре,
мено моја, мисечева, сончева, чо-вечна!

Со љубовна тајна остануваме
да се чуваме
над исчезнувања безбожни
промените што ги ројат.

* * *

Таква каква што сум ќе ме примиш?!
Знам да цедам од каменот пламен;
мои лета чувај твои да не зазимиш!
Под каменот прамоќно, а ноќно тлеам

за иднината на пламенот што го молчам.
Под круната мисловен гром
бесмислени сфери толчам -
и небото и земјата да го бдеат
нашиот вечен, со љубов заречен дар.

И на крајот од првиот зрак
со осамен играч,
и без Халеева комета -
заплови временското знаме наше-
по твојата течна стена што лета
околу студомирни вулкани
по превирања,
во камења на мудроста збрани.

Од памтисмрт разгорено,
со непрегорна маслинова гранка,
минатото, и кога ми се губи,
иднина и понатаму знае да раководи;
иднината - и да се оддалечува,
со неа таа моја/твоја трајност чува.

Затоа, временскиот свезден чекор
над времиња ќе не води,
земјите со нови неба да ги плодиме,
небата во нови земји да ги ослободиме,
ти со твојата нескротена промена,
јас со моите листови низ сезони што не венат.

Знаеме, идноречен збору мој,
нашето сестрано разбирање
не би одгатнало идноминати слова,
ниту искра од нашите два кова
ќе се усидри во подвидни канонади
да распознае што е привид
под ризници прониклив вид -
ако не сме пред времето, ние
покорно несфатливи и
непокорно сфатливи,
а потоа (се) пак прифатливи, млади.

* * *

Кога те снемува, за да те (ис)кажам,
барај ме и под срцеви камбани
и под хемисферата умовитост што кани.
Побарај ме во најживиот вир - во тебе,
каде смртта и моќ да јаглениса
моќта со дијамантско перо ќе долета во ново небе.
Во мене го чувам клучот за секој глас од висините,
и од лажно ехо во мене е спасот за вистините,
во мене Дијаманта од Јаглена подземна и надземна
осветлена со силата на чистината во срцевината
на маетијата и духот.

* * *

Треба да бидеме вечни
и додека сме течни
на земјата.
Кусината кога испресечено издивнува
телесен воз-дух, здив не-доплив
Гладземјата нека те чува од модерни гладијатори.
Свездената прашина дури не не зема,
недофатот- недозбор во идноречен двор
траен пречек ни спрема.

Кога умирам, во тебе наджив извирам збор,
во тебе, прв и последен немир, се отварам
со секој здив побогата за секое себе
зашто твој мир и мудрост и радост дворам.

Прераснат сум почеток,
прескокнат ток,
преранет рок,
мироносна владетелка
за твоите бунтовни мени
и ширнокрила белка
за зеници вивнати, несмирени.
Биди споменик на спасот од твојот срден самосрт;
не ќе си поразен од времето ако се промениш
во верник на незгинат неизрт – ќе изртиш
од другата страна на видливото.

ТРИ ГРАЦИИ

Вера и Времето

- Твоите воздишки
невидливо ја мачат
земјата на сните.
Меѓу нас се извива новодобска
магија, во призрачни нишки
што те допира и сокрива
во смена на дните.
- Се постилам , од огреан чардак -
твоја љубов кон вишните скалите,
да те спасам...
Вера,
да те стасам, пред да паднеш
Те предвидувам -
се качуваш на крилат, пагански јунец
со венците на Nostra Terra Ма-терија.

Со Нада
чукам по твојата скришност
Со, Вера,
да огреам јаглено жито
од невременски ниви -
да оживиш:
лек против неродни души,
храна после бесчувствителни суши
во нашата човекова, богодадена
и безверни, безнадежни, бездушните
непредадена - Nostra Terra.

Твоите крила осознавачки треперат
Над кантари, со снага повратена,
со нашата праведно Љубезност и Надеж:
те препознаваме,
сестро на нашата песна.
Време, каде ловиш:
по Време во нашиот круг (п)освоено
свездомлечно цицалче за да плови

и од наши к-ум-ови да биде надоено
во име на лозата од пречесно дрво на животот.

Нас не посвојувале
од премрена земја
што сепак не се скамени.
И не преродувале -
времето да не не замени
со предавници.
И пак, заради времето трајно наше
освојуваме животни тајни
со т(р)аен знак во јазикот,
за да препознаваме издвоиме
лажни дијаманти на лажно важните *свезди*,
за да ги вратиме на оние што носат лик и лак
на вистината,
и невидлива, но од бесмислен очај неистината -
со време што владете со ств-арното да славиме
на скали на светлината, над нашата повратена,
Nostra Terra на б-иднината.

Кон Љубов и Нада

Љубов,
далечна си колку звезда
до бездна да слезе,
но за нас – во нас си:
зашто ние веруваме во бескрајот
на Убавината на Добрината.
Напиши: низ времето
ситните до крај празни
ненаситности ќе ве(з)ат.

Нада,
и измислена астрологија
и еклиптика без зодијак, сите
единствено во тебе се греат,
и кога не знаат што ќе жнеат.

На земјава нема такви
непрегорени неба - очи
како твоите, очекување од времето
и кога во него не веруваат поради бремето.

И кога смрт ползи
и кога дијамант солзи
не губете се -
за здив на вистината
створени сме ние.

Се венчаваме
во нашите земјобудни,
свездоречни гнезда.
И знајте,
(в)остануваме во лет
само ние, решените,
над неосмелените,
неосмислените...

Зашто секој зрак има
свои очи од својата звезда,
иако во секое небо
исто јадро врие -
ковта на љубовта.
Зовта на моќта
не е иста во оние
што и без нас -
вљубените во вистинита сила,
освојуваат Време,
писмо наше, верна надеж за љубовта.
Без нашите заштитни крила
и без лековитоста од сончев ветер:
ќе оглувне нивното егоцентрично
едновидно семе, црно бreme - едноумие.
Затоа,
од секој зрак на видот
севидни дијаманти сееме,
со светлина а не црни дупки
да се грееме.

СОНУВАНА ВИСТИНА

И кога јас и ти - последни
секавања на иднината,
се свртивме по беспат несклонет,
Љубов моја, суденику недосонет,
Вистино на вистините:
ако ни остане неодгласен божјиот времеод
веруват - тој сепак ќе јагленоса сечиј подол брод
стрелајќи го со опомена и на крај со смена на измамата.

Ние, испратени стварност да ствараме
светови со незагадено око, бараме ...
духозрачно зазорено
во јаве од сон соз-дадено
меѓу пламен-кров
и камен-ров
и зракоплов ...
на крила од разумен ден
ќе преживееме везден,
незгаснати
над бесчувството што не заоѓа
со студови на јагленосан ден.
Со зборови сраснати со свети писма
тајногледите ќе препееме
и закони во песни ќе слееме
и во премали ќелии ќе слеземе
и во бескрај сводови ќе влеземе ...
Замрсен ураган камшикува
Во име на оние што не знаат што прават,
Но - во едноок амбис сам ќе се заплени,
ќе се распаѓа и режи во сопствени назабени мрежи.
Над него - Дијаманта ќе грее сознанија.
Јагленот лоши сониша што умртвува
и ноќта со пламен што ја гасне -
ќе не води кон нашите хранливи сонца,
од нашиот духород срца да им расне,
невери да прогони
и плодолубие да свони
во храмот на душата.

Одекнувај се од сонувана вистина
да ме имаш во вистински сон;
и кога за недопирно срце си за-к(л)он
и кога срцето допира во мисловиден кањон.

Збору мој,
биди ми име,
обеззаконет без вина
си само со законот кој ослободува:
сценариото на небата божји.
Сите
низ тебе што минат,
нова тајна кон нов бран
ги гони, ги рони во хаос;
само праидното писмо
во неочекувања не тони.

Очекуваме, остануваме,
по невиден пат да прогледнуваме
јас и ти да се носиме, зашто со Бог се чуваме
како јагленот со дијамантот,
едно, а сепак недогледно
име да внесуваме во книгата на умоверзумот.

ЗА УМСТВЕН ПРЕСТОЛ НА ЧУВСТВОТА

Кога велечувство извиваш од мисла,
како око духот што го краси
и се удостојуваш, во мене –
време а не допир да те гласи,
од мене со спас те задојувам
против занес вистини што суши:
ни мрак ни зрак да не знае
од престол на верата да не сруши.

Над коренот побаравме средба
на пророчки писма со одгатнат сон.
Тогаш архаична иднината размрси грива
и подаде неколеничен трон за исправениот од,
оти нема поубиствени кралства
од вечноста со (про)гонет духолет.

Едно колено сме ние - семоќните откровенија
именителен свет на секогаш неименуваното – Божје.
Во умствени освојувања е надежта на вљубената Вера
во него. А околу универзитетите искривени на лево
мислејќи дека се непокосени од војни со незгаснат Марс
и непресушна Венера: од земни сили зборовите не знаат
на каде да тежат во космичко а сетилно понирање нивно,
трубите на пропагандите цветни-хипи чаши запрашуваат,
но не знаат совршенство да селектираат и
да се свездено одбирање.

АМАЗОНКА
КОН СРЕДИШТЕТО
НА ЗЕМЈАТА

АМАЗОНКА КОН СРЕДИШТЕТО НА ЗЕМЈАТА

Караванот незнајно пладнува.
Од мојот непокор се пали небесна стрела,
ко бегалка по младоженец, се искраднува.
Крај мене – непрогледнат штит
од голи гранки нечија немоќ што го сплела.
Во мене - од векови скрит,
скокови над времетек исчекува, лав.
Високи брегови подадоа чела
да ми осветлат невиден сплав.

Караванот ќе си влече што натокмил,
но мојот лак за друг зрак се свил -
со перо на стрела
зборовен свет да палам.
И над убијците сум смела,
во нивните пештери не ќе ги жалам.
А во својот ветер/магла нека си го градот;
Ветер/магла ако запирам, си го бирам падот.

Под моите земјени гради
небесна војска ме пази
со ракетно перо да ме пресади
од земјата каде лази
непевлива птица со нечовечко крило
што не лета кон божје-космичко било.

Далеку под бездушна металосушна шир
моето средиште ме кани на сончев бал.
Испраќам стрели против су(ро)ви, темни напади
нивните лажни сонца да се повлечат
и на истоци и на запади,
таму да се помируваат без правдата
и без зрачни знаци да ги отспиваат дните
после растурање на вековниот мир и мудрост.

Жежок лак распнувам
од старо/нова земја до ново/стар бескрај.
Сега – даелку над сушна безводусна шир

мојот род ме кани на бал накитен во невен
дури лава не скаменил мисловниот вир
и на атоми и на планети дури сум ривал –
Треба да се одсивам - на последните,
праведните, незагадени, незавадени преостанати ...

Се бијам - ранетото сонце да не го кријат
неоздравено - телата безредие што вијат
по разнишани патеки на редот и мирот небесен.
Зракот мудро од теснини се излива,
во корав, див антиздив не се впива,
млади дела да заштити од заразни
неизлечиво погубни идеи за идеалите.
И секој бол - зрак
и крвта - топење на мрак,
по секоја борба мината
ме одимуваат
нивна хероина ненадмината
од анти-хероите на Новото (зло)Доба.

Мене осамена средина – стрелаат да ме запалат
за прегорена а недоморена , во квечерина да ме погубуваат.
Но не знаат мои/Божји тајни: крилата ми се вљубуваат
во летови кон б-иднината ... не менувам небесно семе
за цветови на злото, во почва надминлива.

СНЕЖАНА

Во шумата на подлоста

Не предадов разгранети траги
на сплетот устоени шуми,
ни на земјите со болни влаги;
таму зад исчашени стебла
демнеат, спопаѓаат подли пуми.
И овде - предавнички круг
шири глас против мои дијаманти духовни
а глодарски кралици го намирисуваат,
да го изгризат со атомски заби.

Раката испружена по виделина
ми ја брстат безглави камени птици
во оваа шума што труе и цинови и џуциња -
среќен оцак да не дими кај нив ни во сон,
ниту златен рудник да се смее
со надежен свон кај сиротите .

За последен спас се покривам
со заветени листови од книги свети
и од фамилијата нелистопадна ...
исчезнувам во срцето на правдата.

Горе, кај горските дворски дивјаци
со подбивна жал ме испраќа
нечија јалова победа, во зелена хајка
од лажен погреб што се враќа.

Проклетото кралство измислува пир:
- Снежана ја стопивме без лелек,
Задавивме правдољубив немир,
недофатна за принцови, ќе спие,
без да крсти свое во нашиот век.

2.

Над мене се се затемни од одбивен цвет, но
добриот свет ми ја покри топлината со жив пепел
вистина да не ми згаснат предавници на чесниот лет.
Невидлива железна птица објави
зима над мојот отворен гроб.
А јас, под скршени стакла - од Божја кумова слама
се палев и на ветената земја и принесував дар:
жар за спас на љубовта, јас – невино отстранетата, роб ...

Небото воздивнува во непроштални меури.
Осамен е рудникот на добрината среде отворни бури.
Џуцињата нови дијамнати ронат
од очите во очај што тонат.
Мојата смрт се помртва
од јаболка неголtnата се сели
во животот мој.
Животот – и претсмртен благослов:
ги дели злите од праведните
и подлите од чесни чедни,
животот, *сал с Бо(г) е.*

3.

Пукнатините се урнисуваат
со гнев од прапотреси: завладеј па владеј.
И ловецот во ова предавничко време
ги збрка законите:
со меч на одмазда или на правда,
од мене или од животот да се дели,
кога се што е пречисто, од секогаш
во моето сестринство се сели.

Времето ги понесува мените на ново добството
а јас ги залевам вените
на неговите чудорасти корени, отпорни на отпад -
на прераѓања незакопани, недогорени,
да се вплетат, да се сетат
дека принцот на вистината – не се откажал
во мене да ја љуби вечноста неистината
што не ја уби ни маштеата на смртта надмината.

4.

И добриот ловец не се врати:
пловејќи во капка од своето срце
по добрина Снежанина - се загуби
во нереалноста на По-мо.
Кралицата го закопа
во ќелија каде трули сомнежи тропаат,
горе, во очајни низини
каде и најчисто огледало прикажува
најстрашен лик на предизвик
избоден со з-рачни круни.

Под харфени приказни и песни
се китат пауни лесни – без дух и ум,
но вооружени со пера од зло-чести божици
за јавето да го чуваат протерано,
да не пушти корени и крици,
од сон што боли да не суни -
дури тие неми убиства гозбуваат
и разграбуваат места во царство на злото.

5.

Против криви огледала на Трајанки,
среде слепила на замрсени гранки,
против јад на суетниот глад, затруби:

- И преку вековна, дива неизодина,
преку книгоред кај туѓи гревови преминат,
под младовенечен череп,
во пре-создавачки вулкани е врежана
круна на невината кралица Снежана.

Не прелива стопен нејзиниот штитоносен снег;
Немо чека. Од скаменети верби и облагородени
берби – човечност се пласти во рудници на срцето,
на брег со школки на љубовта
и на праведната опомена:
против отров на задушен времеплов,
со сите лековити бранови населен
но од сите несвидни о(с)трови одделен,
по секое самогубно возвишување на анти-Добрина.

ПОКЛОНЕНИЕ ЗА СПАСЕНИЕ НА БУКВАТА

Дијамантот зрачни ланци кине -
низ јаглена падина во творечки жар да мине.
Љубовта за живот
ме смири до смрт
за потоа непомирно да ме летне
до себојна градина на градите изградени од неба.
Лошиот збор прободува до срж
бескрајно руменило се пролеа
во таа наколна моќ – и помодре.
Лошата буква подјармува -
неизлечен верник,
да се изгуби во бол.
Но, и тогаш кога ледот
од зла круна ме забодде и згрчи,
јас одново - се подлабока ...
иако се рушев во иглени срчи,
и натаму кроев, шиев, листови везев
вековно крило истресов од лошите магли
и подадов ртење и ослободив вид
на сончев рид. Од сон жив од сонувања
за вистината – грлото одново ја одгласи
вистина и пак големината на писмото
небесно - ме спаси: да дарувам
љубов – во име на бескрајот, заречена
за тебе да молам благослов,
слово мое за походот твој праведен И(з)горев.

КОГА СОНЦЕТО УМИРАШЕ ЗА БУКВАТА

Кога сонцето со ископани очи
ми умира жалејќи по тебе,
писмо неиспратено,
ти се раѓаш - ноќно сонце,
повидовит, се поголем маченик
за моето потвоено сончево небо.

Нечија лоша ѕвезда
кога пред мене гасне,
посега по мојот корен
во коров со неа да ме срасне,
но - чекорот мој не пропаѓа
во валкан вулкан
кај се распаѓа светлината.

Мојот дух полетува во висините -
осамен, напатен патник по проверена Вера.
Ненагледана, несогледана – да ме сокрие
се нафрла злото со ланци
погубни привиденија.

Спасителен дух - кон зрачни слова
на ѕвздоглед ме учи
семоќно да воскреснувам
во земни возвишенија.

Искра од неизмислени неба
се запиша во неописно дело.
Се напив од неа. Но и од смртна капка,
надживотна жед ми напои следна стапка.
Писмо на светоста
расцвета олуен оган во моите букви.
И пак плодови на неопис
натежнаа во прогонет рај
за да не се предадам на загаден крај.

Туку на себе, на своето жртвување за светото
слово. Без да сетам болка – помислувам
не ќе кревам рака на себе, иако како Аврам
за олтар на вистината подготвував невино јagne.
Но, надежта ме повикуваше пак:
од подземна изворнина
до небесна неуморнина,
од смрт на буквата
до воскрес на светлината во неа.

ВРЗАНА ЗА СОНЦЕТО

Врзана за сонцето
мојот видовит извор
до под корен тајни пие
и пак несретнати љубовници,
проколнато благословени,
под стравични ерупции
слепи сме ние за злото од низините,
јас буква ти писмо – ветено на висините.

Распната во денот
ноќта нов крстозбор ми сече.
Преку живо-морско исплакување
изронувам чистоверно ослободување:
да го бранам денот, во слободи
да не броди пленот скриен
во јагленосан бран, камено срце
буквите да не ги пече и зарече
никогаш да бидат прочитани.

Родена од сонцето
наречница секој миг
прогледнати букви ми бои.

Врзана за сонцето
под листови од дамнини созреани,
под (с)веста за своето кралство божје -
ми светнува ѕвездата на секоја величина
по која се мачам да се искачам.

И додека ти, спас на крилести неба
остануваш најсвесни струи да вребаш,
јас, верен извор, неизлиен, незагаден
од тебе си долевам мудар збор.

И продолжувам:
по сите пресушувања на светот плачам
да прескокнувам трошен камен
да заврзувам родопис на цврста карпа,
светли откритија во име човекот да искачам
од измами далеку, во светски недофат
за порочните, неточните, крволочни и
самопрогласени убијци на бесмртноста.

МОНОЛОГ НА МОРЕТО

Ако слатки води ме полазат
јас не ќе сум јас.
И кога со речни стрели ми ородат води
мене недогледен брег ме води во мировен спас.

Граници немам ни во височините.
Прапорој сум од космичко леење,
запатено од земја виреење.
Озаконета слобода - од капка
во неистечна стапка на правдата ...

Вселената е мојата крв - ме исцеди од атоми
И од струни - во живодарна течност, (воз)дух.
Се посветив - доилка на човечност
за кружно да ја кријам
незагадена на светол врв ...

Меѓу земја и оган,
на нерастоплива спила,
Харибда и Сцила,
владее семирот мој.

Ако даваш очи
во стварања да прогледнеш,
запливај во мене,
нов спасител од ропството
понесен кон сите, а во бранот најсвој.

БУКВАТА КОН БЕСКРАЈОТ

Створи порти во кули од збор -
Здив сум на твојот хор ...
Земјата ме кани на гозби -
но постам, за тебе:
меѓу двата наши вира
незгинлива лира да не опева.

Кога заборавам и на глас
и на закани и на себе -
ти си последно, здивно присуство ...
оголев трагајќи да се облечам во тебе,
писмо мое, спасение од зло поведење
на човештвото на вештерски идоли предадено.

Расцветав уште едно плодно поле,
ти разврза уште бескрај разни -
против околните празни, пусти дини ...
И додека врсниците со цветови си играат,
јас време во мене посадувам во вазни без дна,
за еднокрилен свет чекор да не ми стега.

Од Амазон до Висла,
од Нептун до Орион
по тебе мислата
во умувана светлинска мрежа ми бега.
Не дај да ме урне сончев скорпион.

Створи порти и во темни дворци,
во твојата гробна верност
да лекувам од тајни, нетрајни љубености
и од стварност непоткрепени, ослепени борци.

О, магнетска Веро,
бескрајот на земјата сал боли
и не ќе знаеш до каде е
ако не го мериш од тука.
Бескрајот до под тебе те смалува,
ако за погреб на верата чукаш
на судбинска врата.
Затоа, на буквата што ти чува име
подари и се за што те моли,
и што верно ти обновува.

СОМНЕЖИТЕ
ДОАГАТ

И ВО СОНОТ ТЕ ЗАВЕТУВАМ

За да не ослепиш око усвитено
предадено од безочна *случајност*;
и ненаситност да не ти суши живи води
кога закрилуваш непролетана тајност -
имај вера колку бескрај:
Ако не ме одимаш, мене - слово,
кога ме чекаш,
дознавај ме и кога не доаѓам;
и никогаш да не стигнам,
јас врвни дна проаѓам
сонувајќи те, севидно умеење,
прогледнато и ноќе и дење,
слушајќи те одгласен свет
на светиот твој рбет
раскршуваш Голзлота,
да не сади противничкиот сплет,
беспомошен слом од крунисан атом и
изрод разбиднина од плодна иднина и
пустошна крајност од бесконечна плододатност.

ЗАЛОЖНИЦИ ЗА УМУВАЊЕ

Од последен до следен изгрев
освен во мене никаде те нема.

Преку врнежи магливо зло,
по плеќи на земјотресно копно,
во оваа нова ера на невера
виделината кружи ноќ-ден ослепување
и чистината заронува во загадување ...
Но јагленот наш пак ќе (о)стане дијамант
од моќта на светлината во ноќта на земјата,
огнен трофеј од сончево патување;
нова протозоа во електро сонување
Дијаманта му ветува на сезнајното втекување.

Бескрвен зрак без свртување ита,
пред севид сепак кон неразден ќе скита.
Топлокрвен кратер избива со неисушен мудроцвет
зад решетки на машински туѓински *миросвет*.

Се обединуваме
ние трајни заложници за умување,
темни сили да вардиме со предупредување
и да ги доливаме со светло втекување.

* * *

Северна, неверна никогаш,
ветен непад стапнувам
по раскопан друм.
Од прастар закоп на вечноста
веда седа сум
сал непобедениот
посмртно ме слуша.

За безбрег втекување
ја откинувам мојата душа,
ја заземјувам во дијамантски чувања;
јаглените години

во самогор да не се сушат,
жртвен огон да садат во височество камено;
и за спас на брегот
со незгасен стег да го љубат
моето дарување пламено -
дијамантски срца
за нови изуми да не се губат,
за пак и пак да се наоѓаме
таму каде темнините ги заоѓаме
во сончево ракување
со победи во идното римување.

И ДРАГ КАМЕН ЌЕ ПЛАЧЕ

по нашата чедност

Во бескрај - бестрашно љубење
прогледнуваме, збору мој
во маки родилно губење.

И во катакомба
и во разнесена бомба
безочноста бичува
вредност -
а нашата чедност
огнооко небо ја чува.

Парај од срцето
карпи, од ледени вулкани
да наздравиме прелиени чаши
со свезди од победи збрани
во земно-небесна чаша
на радоста пречиста наша,
радост што не се предаваме
на обесчестување во нашето умување.

* * *

Постои ли драг камен
што не ќе не (о)плака!?
И пред да не смени - пламен
ќе оживее тој - за да не сака.

БЕЗ ПОГОВОР ДА НЕ ИСЧЕЗНУВА

Колку подлабоко горам,
толку се помое сечие добро имувам -
се поново зборам, старини не горам,
се постаро најстарото го римувам:

времето без поговор да не исчезнува
во надвладувани про-стории и дати,
за предговор на иднината да ме чува
јазикот учен и од тајни неспомнати.

Срцето си го лијам
во умно сонце невино;
за сестрани времиња пијам
од коренито духородно вино.

ЗЕМЈАТА СЕ ДОЗНАВА И НИЗ МЕНЕ

Кога срцето е потоп
мислата нека е Ноева зеница,
кога мислата е ноќ
срцето нека е Деница.

По секое запатено патување
да ти дарам светоглед на умување,
облечена со отсјај од Земјините очи
влегувам во срцето - човеково небо
и одгатнувам без почин:
-Непре(д)водливи значења
ќе бледеат сами низ свој незарод
ако под многукрвни зрачења
умоотсјајот не биде примен,
надвор од жестоко едноумие).

И ако и моја мисла не рои над СеЗаРод -
Земјата со помалку очи ќе знае за свој брод.

ДИЈАМАНТА

Дарувани

и со (наводно) неживи, но огнолики растежи,
очите ми пресадуваат во раскрилени мрежи
секоја искра од галерии на убавината што тежи.

На свој иден зенит кога му се враќам,
нови знаци - неминлива побеа праќам:
со Идност ми ја освојуваат и Минелината.

Јас последна
Пра-знајно жедна
за бранови умовладеење,
неслична на никого во животворно умеење,
со ново кумување
го дарам архаичното умување.

Закнижен камен ќе е
и оваа библиотека
и таа пинакотека
ако зракот ми не е
пленик на зовта, добвоволно
што заветува г-лава (за здрава вода)
и пратеник на љубовта – војвода
сезнанен јазик што создава.

СЕ ШТО ЗНАМ Е ПРОТИВ НЕЧОВЕЧНОСТА

Животот се вика
Свестување
за се што не знам
и кај не ќе стигнам
после неповратно бидување
минување.

Но затоа, и по крајот на вечноста
со недописна љубов
ќе знам да и судам на нечовечноста.

* * *

Помогни ми, најчовечен знаку
на вистината
пред да сврши
недореченото
непокајно да служам
пред убавината
на човечното.

ДЕВИЦАТА
КОИ НЕВРЕМЕТО

МАНИФЕСТ НА КОСМИЧКАТА ДЕВИЦА

Ќе се молам со непрецветна девственост, ангеле мој,
здивот на твојата вероносна чисторосна вистина
да го вознесам на моето крилато, нераспнато сонце,
јас Марија, мајка на праидна љубов,
јас арија, за жива вечност славослов.

После севери и невери,
после војувања и безденувања,
после секривни ќелии вековечности,
на дното јагленосани зловриења
слегувам по огон, нов спас неистечности
да налеам- благослов во атом добробитна ера,
со цепења на јадрени светови што цвета во студна сфера

севремиња;
невремиња
дури ти сушеле растргнато срце.

Ќе те понесам
преку струи иднородни снаговитости,
преку ектросонца земни видовитости.
Ќе те донесам
до праизвор на моќта запален со вистина,
безгрешен, да те покрстам со дијамантски вина.

Ти си последен бранител
на неавтоматски трепети природа
и последен си хранител
на незатруени воденици небесна крв.

Ти подмладувам вера во вистината
со моите очи што девствено ја носат светлината.
Совладувам истечности плитки
и посадувам недопрени китки
каде само живи сани
разлистуваат во стварност што не гине,
каде мајките од девствени дни
чуваат вечности, земнонебесен мој сине.

* По овие стихови српскиот композитор Костадин Бабиќ составил хорска музика со ист
наслов, изведена на Југословенски хорски свечености, Ниш, 1983, и на Југословенската
Радио Телевизија Белград.

БДЕНИЕ ЗА ИДНОСТ

1.

Светло око против нечисти листи

Додека виев војни со себе,
безбојни Лети од подземјето -
на сончеви пени
проколнував да ме грабнат,
како малата Сирена кон висините,
и сите свети води
од срчени цветови
да ме распалат, изгорат ... само
ако дадам злата за мене да зборат.
Да.

Ноќта е млечна, невино
заборавена од што е вечна, а
избодена со туѓи виорни празнини,
само моето сеќавање не стини:
облетувам јас - зрак невиден
и гледам: се замрсија празнините
во уште еден плен,
лудоста им испи жега
од маскенбалски очи;
ги обезличи, се вдаде да бега
ги остави замрчкани сувите плочи ...

Само моето око остана
во дијамантска роса да се дави
кон златна рипка во небродена страна.
Запеј верниче: да се казнува или да се слави
што молчи а разврат виде
и пак незаматено
кон бисти вери иде!?

Над зенит отрнет од ѕвездени с-тегови
ги собира прашливите прашални клучеви
и вон привиденија отвара чистодушни брегови,
од наноси на нечисти листи да ги плеви.

2.

Благословна клетва

Возвишени свона
на моите неми храмови -
не треперевте благодет
што ве бранев од бран клет
и од слепи монсуни,
та лагата од неверната ноќ
пирувајќи суни.
Клетва да ве однесе!
Сестрани ветрови-
не крилевте мориња на тишината
што во сезнајно крштевање
препознава заслужни за иднината.
Благослов нека ве донесе!

Од оние што најдолго чекам
дијаманти да ми дознаат,
умората се топи во умна река
каде најтешките бисери таат,
знаат: иде минатото
од иднината пак
и иднината во минатото
се пронаоѓа пак,
моја Веро идномината
ненадмината ...

3.

Свезда против маглива наезда

Демнеат мисловидни ѕвезди
над усвитен череп небулоза
кога рајот и пеколот се гонат
по потеклото на многукрвната лоза.
Времето сеуште не признало поразна цел -
дека и на разијдените им бил исти родител.
Небулозата рече:
не видов сила
со спротивни крила
понепомирно да пече
од визиите
расчленети во човечка крв.

А и за магли да освои, именува
немаше кој прв
освен мисловното слово и број.
И пред и по нивниот живот
мисловните беа
ѕвездени очи над матен рој,
беа умувана и будно чувана а-леа ...

За да не останат
дијамантите нераспознаени,
во усвитен јаглен затаени,
мисловните на терезија ги канат
световите во маглив допир стекнати
и ги мерат по вистини непресекнати,
колку во нив е човекот
и до кај им е векот.

4.

Кон ртот Надеж

О, млади мудреци,
Идност да не заборава
идењето да ви го здружи
кон ртот Надеж што ни го пружи
и на нас, иако сега не глави
пак во безнадежни витли на об-уката.
Идност да не ве заборава -
ве чекаат ваши дни
да им толкувате сни.

5.

Растопувам обесчовечен метал

Не сум маѓесник
со штитоносен дијамант
над јагленосани жили.
Препознај ми лик
по изблик на слободата -
благовестно се крили.

Посети ме верниче
и како нова Беатриче
и како непокајна
градинарка на тајна
изникната во велемислени врати
ненавикната на отровни пекати.

А кога сум
како нечуена магија,
не грчи ум.
Тогаш преку навидум
визија недофатна
растопувам срца на обесчовечен метал
и по расчувствуваани води
пуштам мироносни платна
човечноста да ги броди
во вселени над време
населени со уморно бреме.

6.

Мајката што гори

Хоровите на земјата,
течат бескрвни песни,
спасителе,
сводот не ми дари
ни химна на воспевања,
ни танц на умирања.
Проклество ли е
за никогаш некрстено јавување,
зло пророштво ли
пред секогаш ново избавување,
или се е сон
во напуштен оган
на Светите Гори!?
Душата времегон кори.
Вистинската мајка
за надвремен син
и во безвреме се бори,
пред сите голта огнословно писмо,
за земнонебесна свадба од мајчинство гори.

* * *

Подај ми зраци,
о, сонце мое.
заедно да согориме
за нашето име
прескапо, пречисто,
само со вистината исто.

КОЛКУ КОСМОСОТ
Е ЗАЗЕМЈЕН

СО БРАТОНОСНИ РОД(Н)ИНИ
ПРОТИВ НЕЗЕМНИ СВЕТЛОСНИ ГОДИНИ...

Зарем Земјата е мала
за реалности
љубов моја
наречена најнеречена восхит!?

Но колку планетава ни е дофатлива
последната желба ни е понестварно податлива.

Пред еднаш да ме разсадат
неживи елементи раскрстена земја,
растопувам ленти на секојдневна вест
да милијардувам повест
за се каде копнеат и бдеат
каде тлеат и м(о)реат
поимите на времето
престорени во луѓе;
луѓето на Љубовта
недоборени за вистината;
вистината - за Семожности
секогаш заветувана
пред иднината
и секогаш незачувана
од несложности.

Не е мала Земјата
за реалности
љубов моја.

Но и во моите - твои децении,
заземјени светлосни години барам,
свест за човекољубие да им дарам
љубов моја, се додека диши нашиот Земски народ
за него ќе се виши мојот духословен зарод.

... И ПРОТИВ НЕЖИВОРОДНИ СРЦА

Драгокамени мои,
од ќелиите електронски светлечки тела
да не би здивеле емисиите неживородни чела;
и нашите преосетливи, оштетливи нерви
за незапирни фосили да не служат резерви;
над зрачења на струните
кибернетички,
освојувајте круни
етички;
на екранот – планот од нежив господар
срцето да не ви го лекува
само бомба машинско значење
но и духовно зрачење - дар;
следете соговорник вековен што изрекува:

2.

Јаглену дијамантски,
ако не разбереше како се викаш,
како што и име не си оддавала
Судбината,
во човекова земја препознавај си лика-
за нејзин смисол секој здраво-роден си ја дава
Вистината.

Ти си праидно нова судбина -
сите земји што те гаеле,
сите разорувани - и не те знаеле;
под твојот невидлив зрак ако минат
севидлив ќе е каменот на љубовта.

И како да те (о)пишам за да те дознаваат
кога сите не те минале за зрак да наддаваат,
туку едни се премногу за себе, други - без себечест,
а ти, за секого, без никого ли да разгоруваш с(о)вест.

3.

Светлината:

- Недогорени мои,
се е во вас
и вие сте во се -
каде без мене се барате?!

СОДЕЈСТВИЕ СО МИНАТОТО

Се скаменив
во староземно семе.

Во минатото се огледав
неколнатото го согледав.

Си кажавме
дека се не е во нашето јагленосано ништо
иако ничиј а сепак само наш е светот небесен.

Го презревме до недопир гнетот.
И затоа што знаевме дека секаде се крие
развијме стебло ослободено, годено
со дијамантски прстени на иднината.

И ја заприкажував судбината на Минелината -
дека и она што било,
одимува ново крило
од одбрани пера идни
и од сегашните видни
семиња, неуморни и ретки
седржители на родни клетки.

СОНЦЕТО И ВО ЦРНИНА ...

... низ библиотеката

Бројам книгородени во картоните,
ко воздух се населени по реоните;
задушени од земјосвод нерамен ...
согоруваат без пламен.

Но во секое јагленосано зрно
само пукнатина од око да се спали
и ќе заприкажува името црно:

- Голема сум колку времето.
А сега, додека мигот ме стега,
додека за моето лице
умираат дните,
се поживо печам
што можам само да речам
и в црнина да заречам
дека натсмртно ги љубам сите;
и сонцата во црни дни
и црнините во црвени пламени
ако низ нив човекова рана пече
за времето низ своја искра да го рече.

ПРИЗРАК НА НЕПОЖЕЛНОТО
(од новодобските По-Мо ха-луци-нации)

Метално звонливи подивени пеперуги
косат природен пламен на звукот.
Не се сипат ни сенки ни сонца
од иконите рѓосани гнезда.
Студено, до бесвест уморно е
под машина оклопна наезда.

И предисториски копита
и надисториска свита
без лик се топат
под метална мора.
Експлозивна жештина
животот со црн зрак го ора.

Дишат лисја, отруени јагленосани.
Од мојот сон се уште само чист збор
со последен здрав залог ги храни.
Нечие време нерешено се излежува
пред нестакнати врати на Раротонга,
додека електронот фонот го замрежува
со вештачки светлодневници.

Некаде рудници тежат од неоткриени крици
и замки кријат за сончогледи птици.

И над сите признаци
пак умот застрелува
со победоносни лаци.
По урнати скали на хор-добротвор
ја враќа тој мачната чистина,
да праќа - зрачна вистина:
дека и по грозоморен
призрак на непожелното,
од последна ќелија пак ќе биде створен
желеан свет сочуван на дното
од развитокот
или на работ од рокот.

* * *

Живеам за моето големо
прометејско, мислокрило дете,
да те (оду)чувам од луциферни баханалии
тебе, со трки растргнат свете.

Катакомби на Содоми и Гомори ...
Мојата млечност го оплакува сонцето
што се капи во исчадени, неподмладени зори.
Ме чекаш ли, Идност
кон дијамантски гори!?

ПРОТИВ МЕЧ НА СИТА РЕЧ

Кога во устие набрекнуваат плодови,
од моќ не заборавам што да кажам.
Кога корените вишно плетат сводови,
каменот со пламен го оплодувам, се снажам:

иако знам: пак се буди лагата на земниот ден,
а черепот на световите
зататнува од лудости обземен, темен...
Само јас, освојувачот, останувам спремен
испосник, нападнат од отров, сит од изобилие
Водач сум, препородлив Вергилие.
Мечот на кусовечни метеори
во моите далнопловни тела
столен од вечно-бранови јазици - ќе догори.

И во најжива смрт сум камен
во кој се борат да прозборат
думите - против занесен пламен.

ОД ДРУГАТА СТРАНА НА ИМПУЛСОТ
(Аполо на месечина)

Животот на сончевиот камен
Мисло-дајно го вденува нервот на мозокот
низ корени разгорени од метален пламен.

Со мислооки дендрони во недовидна големина
усвитени ќелии населуваат нови умови и тела
за да не бидат заробеници заради љубовта кон Добрина.

Меѓу две мртви знаења,
Импулсите - птици облагородени,
од љубов кон тајните родени,
весници се на неуморна фреквенција
таму долу, горе, далеку,
таму единствено, преку...
на Земјата.

Крстители на туѓини неветени
од име на железни немири
во име на векови нерасплетени
се предаваат
на тајна што се шири,
ја покоруваат во гради на срцевината
зближувајќи се и со себе -
со родители на далечината
и со деца на близината.

И пред Временија да е надмината
пораснува уште за бескрај
нејзиното небо, туѓината.
Земјата останува ли облечена
во кораво, студено, осамено тело?
Временија- тајна непоречена,
го мами Неоткрит на небоплодно дело.

2.

Во длабина,
безимена смрт,
постоиме се уште, се повеќе ние.
Бевме поимот на безогнена топка
бескрајни господарства
и живи закони
низ коски и меса што крие.
Знаме бевме на црвена вода
во студени огнови што се вие.
Бевме најпрецизни дијалози
меѓу световите и умовите.
Станувавме сведоци,
навидум за бескрајот невидливи,
титани станувавме
на Земјините улоги.

Се вративме слепи патници
во разгорени човечки
провидени очи.

Се вративме.
А таму, кај нас,
каменот пак се престори збор.
Ситно тело невидливо - порасна,
се пронајде по недогледен простор ...

Преку врвови разнесенесена сила
одгласот на вечноста освездува хор
за човечноста и нејзините крила.
Над педавства - победа за човечниот збор.

СО ЖИВ СКОК НАД МРТВИЛОТО

Песок прегорен од заборав,
скок во мрвило со жив чекор,
скафандер, оружје против празнини и страв...
и не само слава земјина
порасната за ознаменет декор,
над силата, нас мислата...

- Овде претстава на животот
во дното на кратерот
недоречен!
Овде гласот на сирената,
замесечен
се одбива од морето на тишината...

Остра е сенката на утринскиот меч,
но огнена е молњата на мозокот.
Овде сме воздушни риби
да надоиме неромантичен млеч,
да ја снимиме колата на човеково детство,
да нацрпиме алиби - старости во товарот
на нашата непрегорена младост.

Близнаци сме на иднината,
слегуваме во светот на каменот
да садиме игри ветени на пламенот.
Мајката ни, Земјата и татко ни, Господарот на Се
не научија да играме
будни врз ноќна топка,
а под нас да грее
од песок и жива
огледало-океан,
во сеглед што плива.
Се качуваме,
ќе летаеме се поживо -
пурпурниот брег
да не се заборава, во прашина,
да не стине без нашиот век.
... Продолжува низ нас

крв и камен да плете пајакот машина.
Се бараме - ехо на медалот
да зачне нова тајна од фосилите.
На гради ги дочекуваме силите
и прска топлина; безвоздухот го тера
да ја пали студената камера.

2.

- Еве ви ја панорамата,
преселете ја во измениени очи.
Месечината не е само сон;
за дофат е пожива драмата
не нејзината мртва сцена
од земјини актери посетена.

Плитки се шуплините,
но од моќта на светлините
личат на длабогробни црнила.
Далеку - зрно плод е Земјата.
Но нескротлива е љубовта
на запалената, идновинска сила
кон машински студени,
од човек разбудени крила.

Скаменета и заспана е далечната убавица.
Од раѓања згрчила пеплосани лица.
Од почит кон неа - идномината,
притаивме маневри во морето на тишината.
А таа, и овде ни испрати гласник
од творците на земниот (к)рај, питомината.

Будилникот за иднината свони, свони...
со шифри симболи за виш(н)ите центри
накалемени, залемени, обземени дендрони.
Во сонот на пустината остававме - опомена
за воскрес по операцијата.
Сончевиот ветер е скротен од црвен вир
како факир што ја освојува змијата.

Во талогот тишина разгранивме врати,
изртевме око и уво,
свртајот да не не отфрли
напрашено и глуво.

Величествена пустош...
болно нечувствителен мир.
Со ново господство вклучуваме струи
по брегови безгранична шир.

Нас живи темели -
бесчувството не не дели.
Прескокнавме и сон и небосклон
електронски келии да нахраниме - врели
со разгром на судбинскиот свон.

Морето го заучивме да зборува:
Абер,
алунирање,
аманет,
со брегот, струи недоречени да ни чува за
шепот,
шум,
шумо-атоми.

ТРАНСПЛАНТАЦИЈА НА ВСЕЛЕНАТА

И црн дијамант и бел јаглен
и бела ноќ и недивлив ден
и ветено освојување и неизбавен плен
и победник над таен дар најропски ослободен

за иден ден прстен коват
претопен од бесценети вери.
Во сателит над космички ери -
прстенот бескрајни прсти го ловат
го крунисуваат околу своето дело,
нов изум да кружи околу светлото тело.

Од се во се духовите пловат
и никаде не ќе се словат
вселени толку колку арени на срцебој,
никогаш толку неба колку мисли рој,
букви толку колку гласови на здивот

како Вселената населена во човек -
тој предизвик на век оживеан
како новото тело: пра-вечно дела на Бог

Маглините небооко кружејќи го сливот
на смртта, земјодушно носат нова вистина во живот.

Издава: ООЗТ Книгоиздателство при
НИК „Наша книга“ — Скопје

*

Марија КУКУБАЈСКА
ЈАГЛЕН И ДИЈАМАНТ

*

Директор на ООЗТ
Владо ПОПОВСКИ

*

Коректор
Нада КОРВЕЗИРОСКА

*

Книгата е печатена во ООЗТ печатница
„13 Ноември“ при НИК „Наша книга“
— Скопје, во месец февруари 1975 год.
во тираж 1.000 примероци

*

Изданието е помогнато од Републичката
заседница на културата — Скопје

СОДРЖИНА

Предговор: Назад кон Иднината	3
--	---

ВРЕМЕНИЈА И НЕОТКРИТ

Модулации на Правечниот суд (мини-есеи)

Ти и јас венчани во сеодглас	23
Надмисловно значење	24
Перо – тек: Веро – лек	25
Како се вика неименливото	26
Правечниот суд	27
Астрономска психологија	28
Радијација на гонгот современ	29
После крајот на вечноста	30

Апостоли судбоковни

Сочиненија за чуварот Историон	33
Улица Апостолски	34
По релјефите на градот воин	36
Македонија се колне во тебе	37
Родозвучен јужнопис	38
Оган над римувања	39
Махатма	40
Мислит род	41

Родословие на вистината

Родословие на вистината	45
Срце не челото	46
Време сме	47
Јасновија	48
Мудреција болоцветна	49
Иглописно содејствие	50
Регенерација – релација	52
Временија и Неоткрит	53
Аполонија и Недајсон	54
Секрвен Вулканон	56
Небоземен вир	57
Делби на огнот	58
Верижно мугреење	59
Будење на богочовекот	60

Предмисленија	61
Сесилни сувокрилни атоми	62
Наречница	63
Трансцендентности	64

Арија за Белоденија

Надвременско духородие	65
Од свиен папрат до сончев град	66
Мудра благослов	67
Идниноберачите	68

ЈАГЛЕН И ДИЈАМАНТ

Збороствор ја спасува гладземјата

Караван на иднината	79
Чистоверни реченија	80
Песната и нејзините мени	81
Три грации	84
Сонувана вистина	87
За умствен престол на чувствата	89

Амазонка кон средиштето на земјата

Амазонка кон средиштето на земјата	93
Снежана	95
Поклонение за спасение на буквата	100
Кога сонцето умираше за буквата	101
Врзана за сонцето	103
Монолог на морето	105
Буквата кон бескрајот	106

Сомнежите доаѓаат

И во сонот те заветувам	111
Заложници за умување	112
И драг камен ќе плака	114
Без поговор да не исчезнува	115
Земјата се дознава и низ мене	116
Дијаманта	117
Се што знам е против нечовечноста	118

Девицата кон невремето

Манифест на космичката девица	121
Бдение за Идност	123

Колку космосот е заземјен

Со братоносни роднини	
Против неземни светлосни години	131
... И против неживородни срца	132
Содејствие со минатото	135
Сонцето и во црнина	136
Призрак на непожелното	137
Против меч со сита реч	139
Од другата страна на импулсот	140
Со жив скок над мрвилото	142
Трансплантација на вселената	146

Марија Емилија Кукубајска (1950)

Македонски поет, есеист, писател, книжевен критичар, преведувач, професор по Американска и Англиска култура, цивилизација и литература, Филолошкиот факултет, Универзитет Гоце Делчев, Штип.

Автор, преведувач и уредник на книгите: “Временија и Неоткрит“ (најдобра дебитантска книга поезија на Млада Струга), 1973; “Јаглен и Дијамант“, (поезија); “Соломон и Балкина“ (монодрама); “Антологија на современа индијанска поезија на САД“, (автор на преводот на македонски и уредник на библиографските белешки, изготвени во соработка со Џозеф Бручек); “Можеби некогаш ќе се вратам - поезија на малтешкиот книжевник Оливер Фрициери (автор на преводот на македонски); “ Поезија - Анте Поповски“, превод на српски (со Др. Саша Петров); “Панорама на македонски поети по Втората светска војна“, “Светска Антологија на поезија, уредник Кришна Сринивас“, Мадрас, Индија (автор на преводот на англиски и уредник на библиографските белешки ; “Овошје за срцето“, (поезија), македонски/англиски; “Сакајте се луѓе“: 1. “Добрината и Сврот“, 2. “Тулаби и Гаволи“ и 3. “Славеј и Змеј“ (поезија и проза, ЦД трилогија), на македонски и англиски; “Еми-Ноти: Вселена во вселената“, (проза, есеи, поезија), македонски и англиски; “Емико“, јапонска хаику поезија (напишана на англиски); “Зборник од Меѓународниот Меморијален Конкурс Емилија Кукубајска“, монографијата за фамилијарни морални вредности (уредник), “Македонецот од Штип - Александар Кукубајски“ (уредник), “Јазикот на Земјаните“ (епска поема, на ЦД), “Екологија на македонската душа“ (стихови и сликарство, 1. Глобална конференција на ОМД, Обединетата Македонска Дијаспора, “Еми и Куклите“, „Еми...Куклите...Цунами... Небо“, “Две татковини – една љубов“ (хрестоматија).

Автор на 200 научни, стручни трудови, есеи и критики објавени или презентирани во земјата, и странство: САД, Русија, Израел, Швајцарија, Шпанија, Словенија, Србија и Турција.

Доктор по американската и македонската фолклорна литература (УКИМ, Институт за Фолклор). Магистер по современа англиска литература (просек 10) со Фулбрајтова стипендија, на Chico State University, California, USA. Најмлада македонска поетеса - добитник на почесен докторат по литература, 1984, за споредбени истражувања на медитеранските културни, книжевни и лингвистички наследства (Меѓународната академија за уметност и култура, Светскиот конгрес на поети, Мароко.

Специјализации:

- Историја на културата и компаративна литература, Универзитет Ерланген, Нирнберг, Германија (стипендија на германската влада)
- Малтешка литература, Универзитет на Малта, Ла Валета, 1985,
- Арапски поговорки, Универзитет Гарјунис, Бенгази, Либија, 1978-80
- Етика и Здравје, UCP – SCF, Лос Анџелес, Калифорнија, 1989-91

Ко-основач (со Емилија Кукубајска) и претседател на НВО ЕМАРИ (Едукација за моралот, академски истражувања на историја на културата).

Основач на концептите 1. Арт-По (1973 година), за мултидисциплинарна интерактивност помеѓу книжевноста и сликарството и 2. “Екологија на душата” (1981), за применета етика и морални пораки во литературата.